

EVROPSKI PARLAMENT

2009 - 2014

Dokument zasedanja

A7-0137/2013

28.3.2013

POROČILO

o Agendi za ustrezne, varne in vzdržne pokojnine
(2012/2234(INI))

Odbor za zaposlovanje in socialne zadeve

Poročevalka: Ria Oomen-Ruijten

Pripravljavec mnenja (*): Thomas Mann, Odbor za ekonomske in monetarne
zadeve

(*) Pridruženi odbori – člen 50 Poslovnika

VSEBINA

	Stran
PREDLOG RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA.....	3
OBRAZLOŽITEV	17
MNENJE ODBORA ZA EKONOMSKE IN MONETARNE ZADEVE (*)	21
MNENJE ODBORA ZA NOTRANJI TRG IN VARSTVO POTROŠNIKOV.....	31
MNENJE ODBORA ZA PRAVICE ŽENSK IN ENAKOST SPOLOV	35
IZID KONČNEGA GLASOVANJA V ODBORU	41

(*) Postopek s pridruženim odborom – člen 50 Poslovnika

PREDLOG RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA

o Agendi za ustrezne, varne in vzdržne pokojnine

(2012/2234(INI))

Evropski parlament,

- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 7. julija 2010 z naslovom „Zelena knjiga za ustrezne, vzdržne in varne evropske pokojninske sisteme“ (COM(2010)0365) in svoje resolucije z dne 3. februarja 2011 na to temo¹,
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 16. februarja 2012 z naslovom „Bela knjiga – Agenda za ustrezne, varne in vzdržne pokojnine“ (COM(2012)0055),
- ob upoštevanju poročila Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o sporočilu Komisije z dne 16. februarja 2012 z naslovom „Bela knjiga – Agenda za ustrezne, varne in vzdržne pokojnine“²,
- ob upoštevanju poročila o ustreznosti pokojnin v Evropski uniji 2010–2050 (Poročilo o ustreznosti pokojnin 2012), ki sta ga skupaj pripravila generalni direktorat Evropske komisije za zaposlovanje, socialne zadeve in vključenost in Odbor za socialno zaščito,
- ob upoštevanju skupnega poročila generalnega direktorata Evropske komisije za gospodarske in finančne zadeve in Odbora za ekonomsko politiko z naslovom „Poročilo za leto 2012 o staranju prebivalstva: ekonomske in proračunske napovedi za države članice EU-27 (2010–2060)“³,
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 23. decembra 2011 z naslovom „Letni pregled rasti 2012“ (COM(2011)0815) in svoje resolucije z dne 31. januarja 2012 na to temo⁴,
- ob upoštevanju Sklepa Sveta 2010/707/EU z dne 21. oktobra 2010 o smernicah za politike zaposlovanja držav članic⁵,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 9. oktobra 2008 o spodbujanju socialne vključenosti in boja proti revščini, vključno z revščino otrok, v EU⁶,
- ob upoštevanju izjave Sveta z dne 7. decembra 2012 o evropskem letu aktivnega staranja in medgeneracijske solidarnosti (2012) – pot naprej (SOC 992/SAN 322);

¹ Sprejeta besedila, P7_TA(2011)0058.

² EESC/SOC/457, 12. julij 2012

³ ISBN 978-92-79-22850-6

⁴ Sprejeta besedila, P7_TA(2012)0047

⁵ UL L 308, 24.11.2010, str. 46

⁶ UL C 16E, 15.1.2010, str. 11

- ob upoštevanju člena 48 Poslovnika,
 - ob upoštevanju poročila Odbora za zaposlovanje in socialne zadeve ter mnenj Odbora za ekonomske in monetarne zadeve, Odbora za notranji trg in varstvo potrošnikov ter Odbora za pravice žensk in enakost spolov (A7-0137/2013),
- A. ker je Parlamenta svoje stališče o zeleni knjigi Komisije iz leta 2010 „Za ustrezne, vzdržne in varne evropske pokojninske sisteme“ izrazil v svoji resoluciji z dne 3. februarja 2011;
 - B. ker je najhujša finančna in gospodarska kriza v zadnjih desetletjih povzročila akutno krizo na področju državnega dolga in socialno krizo, ki je močno prizadela pokojninske prihodke milijonov državljanov EU; ker je ta kriza pokazala, da so evropska gospodarstva medsebojno odvisna in nobena država ne more sama zagotoviti ustreznosti, varnosti in vzdržnosti svojih sistemov socialne zaščite;
 - C. ker so pokojnine glavni vir dohodkov starejših Evropejcev, ki naj bi jim zagotovile dostojen življenjski standard in finančno neodvisnost; ker kljub temu v Uniji živi pod pragom revščine 22 % žensk, starejših od 75 let, in ženske predstavljajo večino prebivalstva, starega nad 75 let;
 - D. ker je prva skupina generacije „baby boom“ dosegla upokojitveno starost, kar pomeni, da demografski izziv ni več vprašanje prihodnosti, temveč današnja realnost, in ker se število ljudi, starejših od 60 let, povečuje za več kot 2 milijona na leto;
 - E. ker dolgoročna demografska gibanja in gibanja produktivnosti – tudi če jih obravnavamo ločeno od gospodarske krize – kažejo na prihodnjo nizko gospodarsko rast v večini držav članic EU, pri čemer bodo stopnje gospodarske rasti bistveno nižje kot v prejšnjih desetletjih;
 - F. ker je Evropski svet marca 2001 že potrdil tridelno stockholmsko strategijo, katere cilj je hitro zniževanje javnega dolga, dvig stopnje zaposlenosti in ravni produktivnosti ter reforma pokojninskih sistemov, sistemov zdravstvenega varstva in dolgoročne oskrbe;
 - G. ker bo negativni vpliv evropske gospodarske in finančne krize na plače in delovna mesta v prihodnje povečal nevarnost revščine pri starejših;
 - H. ker so rastoča brezposelnost in slabi donosi na finančnih trgih prizadeli tako dokladne kot naložbene pokojninske sisteme;
 - I. ker Evropski ekonomsko-socialni odbor priporoča, naj se zvišajo minimalne pokojnine in se tako zagotovijo pokojninski dohodki nad pragom revščine;
 - J. ker so pokojninski sistemi ključni element evropskih socialnih modelov, katerih temeljni in neomajni cilj je zagotavljanje ustreznega življenjskega standarda za starejše; ker je zagotavljanje pokojnin še vedno v pristojnosti držav članic;
 - K. ker ugotavlja, da vzdržnost pokojninske politike presega fiskalne vidike; ker imajo pomembno vlogo za zagotavljanje vzdržnosti tudi stopnja zasebnega varčevanja, stopnja

zaposlenosti in predvidena demografska gibanja;

- L. ker so v trenutni evropski razpravi pokojninske sheme prepogosto obravnavane zgolj kot breme za javne finance, ne pa kot bistven instrument za boj proti revščini v starosti in prerazdelitev dohodka v življenjskem obdobju posameznika in v družbi;
- M. ker predstavljajo upokojenci zelo pomembno skupino potrošnikov in nihanja njihove porabe resno vplivajo na realno gospodarstvo;
- N. ker je rodnost v številnih državah EU še vedno nizka, posledica tega pa bo manjše število delovno sposobnega prebivalstva v prihodnosti;
- O. ker je po podatkih OECD premalo mobilnosti med državami članicami in samo 3 % delovno sposobnih državljanov EU biva v drugi državi članici EU¹;
- P. ker študija „Women living alone – an update“², ki jo je naročil Odbor Evropskega parlamenta za pravice žensk in enakost spolov, kaže na posredna tveganja nekaterih obstoječih pokojninskih ureditev za poslabšanje neravnovesij med spoloma, zlasti za ženske, ki živijo same;
- Q. ker delovni dokument OECD št 116: „Cooking, Caring and Volunteering: Unpaid Work Around the World“³ osvetli pomen neplačanega dela, ki ga nacionalne pokojninske sheme še ne priznavajo;
- R. ker je v EU stopnja zaposlenosti oseb v starosti od 55 do 64 let le 47,4 %, žensk pa le 40,2 %; ker v nekaterih državah EU osebe, stare 55 let ali več, zasedejo samo 2 % prostih delovnih mest; ker tako nizke stopnje zaposlenosti povzročajo znotrajgeneracijsko pokojninsko vrzel med moškimi in ženskami in medgeneracijsko vrzel, ki povzroča precejšnja finančna nesorazmerja med generacijami;
- S. ker se pokojninski sistemi med državami članicami in znotraj držav članic močno razlikujejo, npr. glede obsega financiranja, stopnje udeležbe vlad, strukture upravljanja, vrste zahtevkov, stroškovne učinkovitosti ter stopnje kolektivnosti in solidarnosti, in zato ni skupne tipologije na ravni EU;

Uvod

1. ugotavlja, da so se nacionalni proračuni znašli pod velikim pritiskom in da je zniževanje pokojnin v številnih državah članicah posledica izrazitega stopnjevanja finančne in gospodarske krize; obsoja močne reze v državah članicah, ki jih je kriza najbolj prizadela, zaradi katerih so številni upokojenci potisnjeni v revščino ali so v nevarnosti, da bi postali revni;
2. poudarja potrebo EU in držav članic, da ocenijo sedanjo in prihodnjo vzdržnost in

¹ OECD (2012), „Mobility and migration in Europe“ (Mobilnost in migracije v Evropi), str. 63. V: OECD Economic Surveys: Evropska unija 2012, OECD Publishing.

² <http://www.europarl.europa.eu/committees/en/studiesdownload.html?languageDocument=EN&file=44628>

³ Miranda, V., „Cooking, Caring and Volunteering: unpaid Work Around the World“ (Kuhanje, nega in prostovoljnost: neplačano delo v svetu). V Social, Employment and Migration Working Papers, št. 116, OECD Publishing (2011).

ustreznost pokojninskih sistemov ter opredelijo dobre prakse in politične strategije, ki lahko omogočijo najbolj varno in stroškovno učinkovito zagotavljanje pokojnin v državah članicah;

3. poudarja, da bodo morale države članice zaradi verjetnosti dolgoročne nizke gospodarske rasti v prihodnje konsolidirati svoje proračune in sprejeti gospodarske reforme, pri čemer bo potrebno dobro upravljanje javnih financ; se strinja s stališčem, izraženim v beli knjigi Komisije, da je treba poleg prednostne naloge zagotavljanja splošnih, javnih pokojnin, ki v starosti vsem zagotavljajo vsaj dostojen življenjski standard, oblikovati naložbene dodatne poklicne pokojnine;
4. poudarja, da javni pokojninski sistemi prvega stebra ostajajo najpomembnejši vir dohodka upokojencev; obžaluje, da Komisija v beli knjigi ne upošteva ustrezno pomena splošnih javnih sistemov prvega stebra, ki zagotavljajo vsaj varnost pred revščino; poziva države, naj si – v skladu s cilji strategije Evropa 2020 za povečanje zaposlenosti in boj proti revščini – še naprej prizadevajo za aktivnejše in bolj vključujoče strategije trga dela, da bi tako zmanjšale razmerje ekonomske odvisnosti med neaktivnimi osebami od zaposlenimi; poziva socialne partnerje in države članice, naj te reforme povežejo z nenehnimi izboljšavami delovnih pogojev in izvajanjem programov vseživljenjskega usposabljanja, da bi tako omogočile bolj zdravo in daljšo delovno dobo do zakonsko določene upokojitvene starosti in s tem povečali število ljudi, ki plačujejo pokojninske prispevke ter hkrati preprečili, da bi stroški javnih pokojnin ogrozili vzdržnost javnih financ; poziva države članice, naj izvedejo reforme prvega stebra na način, ki bo upošteval tudi število let plačanih prispevkov;
5. poziva države članice, naj temeljito ocenijo potrebo po izvedbi reform prvega stebra pokojninskih sistemov, ob upoštevanju spreminjajoče se pričakovane življenjske dobe ter spreminjajočega se razmerja med upokojenci, brezposelnimi in delovno aktivnim prebivalstvom, da bodo zagotovile dostojen življenjski standard in gospodarsko neodvisnost starejših, zlasti tistih iz ranljivih skupin;
6. ugotavlja, da so finančna in gospodarska kriza in izzivi v zvezi s starajočim se prebivalstvom razkrili ranljivost tako dokladnih kot naložbenih pokojninskih sistemov; priporoča večstebrne pokojninske sisteme, ki vključujejo kombinacijo:

i. splošne, dokladne javne pokojnine;

ii. dodatnega naložbenega poklicnega zavarovanja, ki temelji na kolektivnih pogodbah na ravni države, sektorja ali gospodarske družbe ali na nacionalni zakonodaji in je dostopen vsem zadevnim delavcem;

poudarja, da bi moral sam prvi steber, ali v kombinaciji s pokojnino drugega stebra (odvisno od nacionalnih institucionalnih ureditev ali zakonodaje), zagotoviti zadosten nadomestni dohodek, ki temelji na predhodni plači delavca in se po možnosti dopolni z:

iii. individualno pokojnino iz tretjega stebra, ki temelji na zasebnem varčevanju, z ustreznimi spodbudami za delavce z nizkimi dohodki, samozaposlene in osebe, ki iz pokojninskega zavarovanja v zvezi z zaposlitvijo nimajo zadosti let vplačevanja pokojninskih prispevkov;

poziva države članice, naj preučijo uvedbo ali ohranitev takih ali primerljivih finančno in socialno vzdržnih sistemov, če jih še nimajo; poziva Komisijo, naj zagotovi, da vsi veljavni ali prihodnji predpisi na področju pokojnin omogočajo in popolnoma upoštevajo ta pristop;

7. priznava potencial ponudnikov poklicnega in zasebnega pokojninskega zavarovanja kot močnih in zanesljivih dolgoročnih virov naložb v gospodarstvo EU; poudarja njihov pričakovani prispevek k izpolnitvi glavnih ciljev strategije EU 2020 glede doseganja trajnostne gospodarske rasti, več in boljših delovnih mest ter socialno vključujoče družbe; zato pozdravlja prihodnjo pobudo Komisije, da pripravi zeleno knjigo o dolgoročnih naložbah; poziva Komisijo, naj z uvajanjem ali spreminjanjem predpisov EU ne ogrozi naložbenega potenciala in spoštuje različne značilnosti pokojninskih skladov in drugih ponudnikov pokojninskih zavarovanj, zlasti pri pregledu direktive o dejavnostih in nadzoru institucij za poklicno pokojninsko zavarovanje;
8. poziva Komisijo, naj upošteva kumulativne učinke zakonodaje o finančnem trgu – npr. uredbe o infrastrukturi evropskega trga (EMIR), direktive o trgih finančnih instrumentov (MiFID) in direktive o kapitalskih zahtevah (CRD IV) – na pokojninske sklade drugega stebra in njihovo zmožnost za vlaganje v realno gospodarstvo ter naj o tem poroča v prihodnji zeleni knjigi o dolgoročnih naložbah;
9. ponovno opozarja na lizbonsko strategijo 2000–2010, v okviru katere so Komisija in države članice v enem desetletju izčrpno razpravljale o strukturnih reformah na področju makro- in mikroekonomske politike ter politike zaposlovanja in tako pripravile priporočila za vsako posamezno državo članico na podlagi Pogodbe, pri čemer so se številna od teh neposredno ali posredno nanašala na zagotavljanje primernih in vzdržnih pokojnin; obžaluje, da se ta priporočila ne izvajajo, saj bi lahko v veliki meri ublažila učinek krize;
10. pozdravlja izčrpni in zelo kakovostni publikaciji, Poročilo o staranju 2012¹ in Poročilo o ustreznosti pokojnin 2012², ki raziskujeta dolgoročno primernost in vzdržnost pokojninskih sistemov v vseh državah članicah; obžaluje dejstvo, da sta dimenziji primernosti in vzdržnosti pokojnin obravnavani v ločenih poročilih zelo tehnične narave; zahteva, da Komisija in Svet za državljane nujno objavita celovit, jedrnat, netehničen povzetek, ki bo državljanom EU omogočil, da ocenijo izzive, s katerimi se sooča njihov nacionalni pokojninski sistem v primerjavi z EU;
11. poudarja, da je pomembno uporabljati enotno metodologijo za izračun dolgoročne vzdržnosti javnih financ in deleža pokojninskih obveznosti v njih;
12. meni, da je soglasje med vladami in delodajalci ter sindikati ključnega pomena za doseganje učinkovite rešitve za izziv na področju pokojnin, ob upoštevanju potrebe v večini držav članic po povečanju števila let plačevanja prispevkov in izboljšanju delovnih

¹ Evropska komisija, „The 2012 Ageing Report: Economic and budgetary projections for the 27 EU Member States (2010-2060)“ (Poročilo za leto 2012 o staranju prebivalstva: ekonomske in proračunske napovedi za države članice EU-27 (2010–2060)), Bruselj, maj 2011.

http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/european_economy/2012/pdf/ee-2012-2_en.pdf

² Poročilo o ustreznosti pokojnin v Evropski uniji 2010–2050, ki sta ga skupaj pripravila generalni direktorat Evropske komisije za zaposlovanje, socialne zadeve in vključenost in Odbor za socialno zaščito, 23. maj 2012, <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=en&pubId=7105&type=2&furtherPubs=yes>

pogojev in vseživljenjskega učenja, da bi ljudem omogočili, da delajo vsaj do zakonsko določene upokojitvene starosti, če želijo pa tudi dlje;

13. predlaga, da se je treba o vsaki pokojninski reform ustrezno posvetovati s predstavniki vseh starostnih skupin, vključno z mladimi in starimi, ki še posebej občutijo učinek reform, da se zagotovijo uravnoteženi in pošteni rezultati in ohrani čim večje medgeneracijsko soglasje;
14. pozdravlja glavno usmeritev bele knjige, ki predlaga osredotočenje na uskladitev trajanja delovne dobe in pokoja, razvoj dodatnega poklicnega in zasebnega pokojninskega varčevanja ter izboljšanje orodij EU za spremljanje pokojnin ter poudarjanje pomena ozaveščenosti glede upokojevanja;

Povečanje stopnje zaposlenosti in uskladitev trajanja delovne dobe in pokoja

15. poudarja, da je izvajanje strukturnih reform, katerih cilj je, da se poveča zaposlenost in državljanom omogoči, da delajo do zakonsko določene upokojitvene starosti, da se tako zmanjša delež ekonomske odvisnosti, glavni način, da se ustvarijo davčni prihodki ter pridobijo socialni in pokojninski prispevki, potrebni za konsolidacijo proračunov držav članic in financiranje ustreznih, vzdržnih in varnih pokojninskih sistemov; poudarja, da je treba te reforme izvesti na pregleden način, ki bo ljudem omogočil, da bodo pravočasno predvideli vse učinke, ki bi jih te reforme lahko povzročile; opozarja na nevarnost, da brezposelnost, slabo plačano delo, delo s skrajšanim delovnim časom in netipično delo lahko vodijo v okrnjene pokojninske pravice in tako spodbujajo revščino v starosti;
16. poziva države članice, naj sprejmejo obsežne in aktivne ukrepe na področju politike trga dela; sprejmejo potrebne ukrepe za boj proti neprijavljenemu delu in izogibanju plačevanja davkov in socialnih prispevkov, tudi za zagotavljanje poštene konkurence; namenijo sredstva za boj proti vse večjim javnim stroškom prebivalstva, ki se upokojuje; podprejo dobro zaposlovanje, tudi z nudenjem celovitega svetovanja in podpore za iskalce dela in vključevanjem izrazito ranljivih skupin na trg dela;
17. je seznanjen z zadnjim opozorilom Komisije v Letnem pregledu rasti 2013, da so reforme pokojninskih sistemov nujne; vendar opozarja, da bi morale biti približanje dejanske upokojitvene starosti zakonsko določeni upokojitveni starosti prednostna naloga v številnih državah članicah;
18. pozdravlja zaveze držav članic za zagotovitev ustreznih in vzdržnih pokojninskih sistemov v priporočilih za države članice, ki jih je Svet sprejel leta 2012 v okviru evropskega semestra;
19. ugotavlja, da je trenutno v Evropski uniji več kot 17 % prebivalstva starega 65 let ali več, po napovedih Eurostata pa bo ta delež do leta 2060 narasel na 30 %;
20. poudarja vse večji pritisk demografskega razvoja na nacionalne proračune in pokojninske sisteme, ker se zdaj upokojuje prva skupina generacije „baby boom“; ugotavlja neenakomeren napredek in ravni prizadevanja v državah članicah pri oblikovanju in izvajanju strukturnih reform, katerih cilj je povečati zaposlenost, postopoma odpraviti predčasno upokojevanje ter na ravni držav članic in skupaj s socialnimi partnerji oceniti

potrebo po zagotovitvi vzdržnosti zakonsko določene in dejanske upokojitvene starosti v skladu z daljšo pričakovano življenjsko dobo; poudarja, da se lahko države članice, ki zdaj ne bodo izvedle postopnih reform, pozneje znajdejo v položaju, ko bodo morale izvajati reforme s šokom z znatnimi družbenimi posledicami;

21. ponovno poziva k tesnejšemu pogojevanju pokojninskih prejemkov z delovno dobo in plačanimi premijami („aktuarska pravičnost“), da se zagotovi, da delavci, ki delajo več in dlje, dobijo višje pokojnine, ob tem pa upošteva obdobja daljše odsotnosti s trga dela zaradi skrbi za odvisne osebe; priporoča, da države članice v posvetovanju z ustreznimi partnerji ob doseženi upokojitveni starosti prepovedo obvezno upokojitvev in tako omogočijo posameznikom, ki to želijo, da lahko izberejo, ali bodo delali tudi po tem, ko so dosegli zakonsko določeno upokojitveno starost ali se postopno upokojili, saj lahko podaljšanje obdobja plačevanja prispevkov in hkrati skrajšanje obdobja upravičenosti do pokojnine delavcem pomaga hitro zmanjšati morebitne pokojninske vrzeli;
22. poudarja, da je empirično dokazano, da predpostavka v zvezi s sistemi predčasnega upokojevanja, po kateri se lahko starejši delavci predčasno upokojijo, da bi omogočili zaposlovanje mladih, ne drži, saj so v povprečju najvišje stopnje zaposlenosti mladih ugotovljene v tistih državah članicah, v katerih so ugotovljene tudi najvišje stopnje zaposlenosti starejših delavcev;
23. poziva socialne partnerje, naj na področju kadrovske politike sprejmejo vseživljenjski pristop in ustrezno prilagodijo delovna mesta; poziva delodajalce, naj predstavijo programe, ki bodo podpirali aktivno in zdravo staranje; poziva delavce, naj se aktivno vključijo v takšne možnosti usposabljanja, ki so jim dane na voljo, in skozi celotno obdobje delovne aktivnosti ohranjajo sposobnost za vključevanje na trg dela; poudarja, da je treba izboljšati vključevanje starejših delavcev na trg dela, in zahteva socialne inovacije, ki bodo omogočale daljše obdobje delovne aktivnosti, predvsem v najbolj zahtevnih poklicih, s prilagoditvijo delovnih mest, ustvarjanjem primernih pogojev za delo in nudenjem prožne razporeditve dela s prilagajanjem delovnega časa in narave opravljenega dela;
24. poudarja, da je treba okrepiti preventivne zdravstvene ukrepe, pospešiti poklicno izobraževanje in usposabljanje ter se boriti proti diskriminaciji mlajših in starejših delavcev na trgu dela; v zvezi s tem poudarja potrebo po učinkovitem uveljavljanju in izvajanju zakonodaje o zdravju in varnosti pri delu; poudarja, da so mentorski programi lahko uporabno orodje, da se starejše delavce dlje časa obdrži na delu in izkoristi njihove izkušnje za vključevanje mladih na trg dela; poziva socialne partnerje, naj razvijejo privlačne modele za prožen prehod iz poklicnega življenja v pokoj;
25. poziva države članice, naj odločno ukrepajo za uresničitev ciljev, zastavljenih v Evropskem paktu za enakost spolov (2011–2020), ki so usmerjeni v zmanjševanje razlik med spoloma in boj proti segregaciji spolov ter spodbujanje večje usklajenosti poklicnega in zasebnega življenja žensk in moških; poudarja, da so ti cilji ključnega pomena za povečanje zaposlenosti žensk in preprečevanje revščine žensk v delovnem življenju in starosti;
26. poudarja, da lahko mala in srednja podjetja, ki so eden glavnih virov zaposlovanja in rasti v EU, bistveno prispevajo k vzdržnosti in ustreznosti pokojninskih sistemov v državah

članicah;

Razvoj dodatnega zasebnega pokojninskega varčevanja

27. pozdravlja poziv v beli knjigi k razvoju naložbenih dodatnih poklicnih pokojnin, ki so dostopne vsem zadevnim delavcem ter, po možnosti, individualnih shem; vendar poudarja, da bi morala Komisija priporočiti kolektivno dodatno poklicno pokojninsko varčevanje, ki je solidarnostno in temelji na kolektivnih pogodbah in je vzpostavljeno na ravni države, sektorja ali gospodarske družbe, ker omogoča znotrajgeneracijsko in medgeneracijsko solidarnost, medtem ko individualni sistemi tega ne omogočajo; poudarja, da je treba nujno spodbujati prizadevanja, da se v čim večji meri vzpostavijo dodatni poklicni pokojninski sistemi;
28. ugotavlja, da so številne države članice že začele izvajati obsežne programe pokojninskih reform, ki si prizadevajo za vzdržnost in tudi za ustreznost; poudarja, da je treba zagotoviti, da bodo vsi ukrepi, predlagani na ravni EU, nacionalne programe pokojninskih reform dopolnjevali, namesto da bi jim nasprotovali; opozarja, da so pokojnine še vedno v pristojnosti držav članic, in je zaskrbljen, da bi morebitna dodatna evropska zakonodaja na tem področju lahko negativno vplivala na sisteme nekaterih držav članic, zlasti glede značilnosti poklicnih pokojninskih sistemov;
29. poudarja nizke operativne stroške (sektorskih) kolektivnih (po možnosti neprofitnih) poklicnih pokojninskih sistemov v primerjavi s sistemi zasebnega pokojninskega varčevanja; poudarja pomen nizkih operativnih stroškov, saj lahko že manjše znižanje stroškov prinese precej višje pokojnine; vendar poudarja, da so te sisteme do zdaj imele žal le nekatere države članice;
30. poziva države članice in institucije, zadolžene za pokojninske sisteme, naj državljane ustrezno obveščajo o pridobljenih pokojninskih pravicah ter jih ozaveščajo in izobražujejo, da bodo lahko sprejeli dobro utemeljene odločitve glede prihodnjega dodatnega pokojninskega varčevanja; poziva države članice, naj državljane tudi pravočasno obveščajo o načrtovanih spremembah pokojninskega sistema, da bodo lahko sprejeli utemeljeno in dobro premišljeno odločitev glede svojega pokojninskega varčevanja; poziva države članice, naj oblikujejo in izvajajo stroga pravila glede razkritja v zvezi z operativnimi stroški ter tveganji in donosnostjo naložb v pokojninske sklade, ki delujejo v okviru njihove pristojnosti;
31. ugotavlja, da so značilnosti in rezultati poklicnih pokojninskih sistemov držav članic glede dostopa, solidarnosti, stroškovne učinkovitosti, tveganja in donosnosti zelo različni; pozdravlja namen Komisije, da v tesnem posvetovanju z državami članicami, socialnimi partnerji, pokojninskim sektorjem in drugimi zainteresiranimi stranmi razvije kodeks dobre prakse za poklicne pokojninske sisteme, ki bo ob upoštevanju načela subsidiarnosti obravnaval zadeve, kot so boljše kritje za zaposlene, faza izplačil, delitev in blažitev tveganj, stroškovna učinkovitost in blažitev šokov; poudarja medsebojno korist boljše izmenjave dobrih praks med državami članicami;
32. podpira namen Komisije, da bo financiranje EU pod nadzorom Evropskega parlamenta še naprej usmerjala – zlasti prek Evropskega socialnega sklada (ESS) – v podpiranje projektov za aktivno in zdravo staranje na delovnem mestu ter prek programa za socialne

spremembe in inovacije (PSCI) zagotavljala finančno in praktično podporo državam članicam in socialnim partnerjem za postopno uvajanje stroškovno učinkovitih dodatnih pokojninskih sistemov;

Pokojnine mobilnih delavcev

33. priznava znatno raznolikost pokojninskih sistemov v EU, vendar poudarja, da je pomembno za delavce, da lahko zamenjajo delovno mesto znotraj ali zunaj svoje države članice; poudarja, da je treba mobilnim delavcem zagotoviti pridobitev in ohranitev poklicnih pokojninskih pravic; podpira pristop, ki ga zagovarja Komisija, da se je treba osredotočiti na zagotavljanje pridobitve in ohranitve pokojninskih pravic, in države članice poziva, naj mirujoče pokojninske pravice mobilnih delavcev obravnavajo skladno s pravicami aktivnih zavarovancev sistema in pravicami upokojenecv; ugotavlja, da ima Komisija lahko pomembno vlogo pri odpravljanju ovir za prosto gibanje, vključno tistih, ki ovirajo mobilnost; meni, da mobilnost na trgu dela poleg jezikovnih ovir in družinskih vidikov ovirajo dolga obdobja za pridobitev pokojninskih pravic in neutemeljene starostne omejitve, ter poziva države članice, naj jih skrajšajo; poudarja, da mora biti vsak ukrep za spodbujanje mobilnosti uravnotežen s stroškovno učinkovitim zagotavljanjem dodatnih pokojninskih zavarovanj ter upoštevati naravo nacionalnih pokojninskih sistemov;
34. je seznanjen s predlogom Komisije, da se ocenijo možne povezave med Uredbo 883/2004/ES o uskladitvi sistemov socialne varnosti in „nekaterimi“ poklicnimi pokojninskimi zavarovanji; opozarja na praktične težave pri uporabi navedene uredbe v izrazito različnih sistemih socialne varnosti 27 držav članic; poudarja raznolikost pokojninskih sistemov v EU in posledično zapletenost uporabe usklajenega pristopa za desetisoče zelo različnih pokojninskih zavarovanj, ki delujejo v državah članicah; zato dvomi o praktičnosti uporabe takega pristopa na področju dodatnih poklicnih pokojninskih zavarovanj;
35. poziva Komisijo in države članice, naj si vztrajno prizadevajo vzpostaviti in ohraniti učinkovite, po možnosti spletne, službe za sledenje, ki bodo državljanom omogočile spremljanje njihovih pokojninskih pravic, ki izhajajo iz zaposlitve ali brezposelnosti, in bodo tako lahko sprejeli pravočasne in dobro utemeljene odločitve o dodatnem zasebnem pokojninskem varčevanju (v okviru tretjega stebra); poziva k usklajevanju na ravni EU, da se zagotovi ustrezna združljivost nacionalnih služb za sledenje; pozdravlja pilotni projekt Komisije na tem področju in poziva Komisijo, naj ta pilotni projekt dopolni z oceno učinka glede prednosti, ki bi jih za državljanke EU imelo zagotavljanje konsolidiranih informacij o pokojninah na dostopen način;
36. ugotavlja, da bi bilo idealno, če bi službe za sledenje pokojnin, ko bodo v celoti razvite, poleg poklicnih pokojnin zajemale tudi sisteme tretjega stebra in individualne informacije o pravicah iz prvega stebra;
37. dvomi o potrebi po pokojninskem skladu EU za raziskovalce;
38. meni, da je dejstvo, da ljudje na splošno živijo dlje, bolj zdravo in premožnejše življenje, eden največjih dosežkov sodobne družbe; poziva k pozitivnemu tonu razprave o staranju, da bi se po eni strani aktivno spoprijeli s pomembnim, a premagljivim izzivom, ki ga predstavlja staranje, po drugi strani pa izkoristili priložnosti, ki jih prinašata staranje in

gospodarstvo sivolasih; priznava, da imajo starejši zelo aktivno in dragoceno vlogo v naši družbi;

Pregled direktive IORP

39. poudarja, da bi moral biti cilj pregleda direktive o dejavnostih in nadzoru institucij za poklicno pokojninsko zavarovanje (direktiva IORP) zagotovitev ustrezne ravni, vzdržnosti in varnosti poklicnih pokojnin v Evropi, in sicer z vzpostavitvijo okolja, ki bo spodbujalo nadaljnji napredek nacionalnega in notranjega trga na tem področju z zagotovitvijo večje zaščite sedanjih in prihodnjih upokojencev in s prožnim prilagajanjem precejšnji čezmejni in medsektorski raznolikosti obstoječih sistemov;
40. meni, da je za visoko raven zaščite zavarovancev in upravičencev in spoštovanje nalog skupine držav G-20, v skladu s katerimi mora za vse finančne institucije veljati ustrezna ureditev in se nad njimi izvajati nadzor, pomembno zagotoviti, da bodo sistemi drugega stebra v EU upoštevali strogo bonitetno ureditev;
41. zahteva, da zakonodajne pobude EU v zvezi s tem spoštujejo odločitve držav članic v zvezi s ponudniki pokojninskih zavarovanj drugega stebra;
42. poudarja, da mora vse nadaljnje regulativno delo EU glede varnostnih ukrepov temeljiti na temeljiti analizi učinkov, kjer bi morala biti zajeta določba, da morajo za podobne produkte veljati isti bonitetni standardi, ter poskrbeti za ustrezno zagotavljanje pokojninskega zavarovanja in mobilnost delavcev v Uniji, splošni namen pa bi moralo biti ohranjanje akumuliranih pravic delavcev; poudarja, da mora nadaljnje regulativno delo EU o varnostnih ukrepih temeljiti tudi na aktivnem dialogu s socialnimi partnerji in drugimi zainteresiranimi stranmi ter na resničnemu razumevanju in spoštovanju nacionalnih posebnosti; poudarja, da je pokojninski sistem globoko ukoreninjen v kulturne, socialne, politične in gospodarske razmere vsake države članice; poudarja, da bi morala za vse ponudnike pokojninskih zavarovanj drugega stebra ne glede na pravno obliko veljati sorazmerna in stroga zakonodaja, ki bi upoštevala značilnosti njihove poslovne dejavnosti, zlasti dolgoročne;
43. vztraja, da pokojninskega zavarovanja drugega stebra, ne glede na ponudnika, ne bi smela ogroziti zakonodaja EU, ki ne bi upoštevala njihove dolgoročne perspektive;
44. meni, da morajo predlogi Komisije glede varnostnih ukrepov ne samo prepoznati in upoštevati razlike med nacionalnimi sistemi, temveč v vsakem nacionalnem sistemu in zadevnem stebru uporabiti tudi načelo „enako tveganje, enaka pravila“; poudarja, da je treba pri ukrepih strogo upoštevati načelo sorazmernosti glede primerjave ciljev in ugodnosti s finančnimi, upravnimi in tehničnimi stroški ter tehnično obremenitvijo, pa tudi pravo ravnovesje med stroški in koristmi;
45. meni, da so glede na kvalitativne varnostne ukrepe koristni predlogi za okrepitev upravljanja podjetij in obvladovanje tveganj – skupaj s predlogi za večjo preglednost, obveznosti razkritja informacij, razkritje stroškov in preglednost naložbenih strategij – in bi jih bilo treba pri revizijah vložiti, in sicer ob upoštevanju načel subsidiarnosti in sorazmernosti; ugotavlja, da je glede na precejšnje razlike med državami članicami na ravni EU kratkoročno lažje izvedljivo zblíževanje kvalitativnih varnostnih ukrepov kot

kvantitativnih;

46. glede na trenutno razpoložljive informacije ni prepričan, da bi bile ustrezne na evropski ravni harmonizirane zahteve v zvezi z lastnim kapitalom ali vrednotenje na podlagi bilance stanja; zato zavrača revizijo direktive o institucijah za poklicno pokojninsko zavarovanje (IORP), ki bi bila namenjena prav temu; meni pa, da bi bilo treba pred dokončnimi zaključki v tem kontekstu v celoti upoštevati kvantitativno študijo učinka, ki jo izvaja Evropski organ za zavarovanja in poklicne pokojnine (EIOPA), ter morebitne naknadne analize, opravljene po tej študiji; poudarja, da če bi se kasneje uvedle tovrstne zahteve, neposredna uporaba zahtev direktive Solventnost II za institucije za poklicno pokojninsko zavarovanje ne bi bila pravo orodje;
47. opozarja, da se direktiva IORP uporablja samo za prostovoljna pokojninska zavarovanja in ne zajema instrumentov, ki so del obveznega javnega pokojninskega sistema;
48. poudarja, da obstajajo bistvene razlike med zavarovalnimi produkti in institucijami za poklicno pokojninsko zavarovanje (IORP); poudarja, da bi bila neposredna uporaba kvantitativnih zahtev direktive Solventnost II za institucije za poklicno pokojninsko zavarovanje neustrezna in bi utegnila škoditi tako interesom delavcev kot delodajalcev; zato nasprotuje nekritični uporabi zahtev direktive Solventnost II za te institucije in ostaja odprt za pristop, s katerim bosta zagotovljeni varnost in vzdržnost;
49. poudarja, da si socialni partnerji (tj. delodajalci in delavci) delijo odgovornost za vsebino ureditve poklicnih pokojnin; poudarja, da je treba vedno priznati pogodbene sporazume med socialnimi partnerji, zlasti pri uravnoteženju tveganj in koristi, k čemur teži poklicno pokojninsko zavarovanje;
50. meni, da je nadaljnje razvijanje modelov solventnosti na ravni EU, na primer modela celotne bilance stanja, smiselno samo, če se njihova uporaba na osnovi trdne analize učinka izkaže za realno in učinkovito z vidika stroškov in koristi, zlasti glede na raznolikost institucij za poklicno pokojninsko zavarovanje v državah članicah in med njimi; poudarja, da namen nadaljnjega razvijanja variacij na temo Solventnost II ali modela celotne bilance stanja ne sme biti uvajanje tovrstnih določb;
51. je seznanjen z zelo različno oblikovanimi pokojninskimi načrti, od sistemov z določenimi pokojninskimi pravicami do sistemov z določenimi prispevki ali mešanih sistemov; seznanjen je tudi s prehodom od sistemov z določenimi pokojninskimi pravicami na sisteme z določenimi prispevki ali z vzpostavitvijo obveznih naložbenih stebrov v nekaterih državah članicah; poudarja, da je zaradi tega še bolj potrebna večja preglednost in boljše obveščanje državljanov glede obljubljenih pokojninskih prejemkov, ravni stroškov in naložbenih strategij;
52. poudarja, da ideja o vzpostavitvi enakih konkurenčnih pogojev med življenjskimi zavarovanji in institucijami za poklicno pokojninsko zavarovanje v drugem stebru ustreza samo do neke mere, in sicer zaradi bistvenih razlik med zavarovalnimi produkti in temi institucijami glede profila tveganja, stopnje vključenosti na finančni trg ter profitne ali neprofitne narave ponudnika; priznava, da je glede na konkurenčne pogoje med življenjskimi zavarovanji in institucijami za poklicno pokojninsko zavarovanje v drugem stebru bistveno, da za produkte z enakim tveganjem veljajo enaka pravila, s čimer bi

preprečili zavajanje upravičencev in jim zagotovili enako raven preudarne zaščite;

Zaščita poklicnih pokojnin delavcev v primeru plačilne nesposobnosti

53. meni, da morajo biti v primeru plačilne nesposobnosti v državah članicah dosledno zaščitene pravice iz člena 8 Direktive 2008/94/ES;
54. poziva Komisijo, naj pripravi izčrpen pregled nacionalnih sistemov jamstev in ukrepov ter v primeru ugotovljenih pomanjkljivosti priporoči okrepljeno zakonodajo EU, ki bo zagotovila, da bodo po vsej EU vzpostavljeni popolnoma zanesljivi mehanizmi za preprosto, stroškovno učinkovito in sorazmerno varstvo poklicnih pokojninskih pravic;
55. ugotavlja, da v nekateri državah članicah delodajalci že podpirajo pokojninska zavarovanja z zaščitnimi režimi, ločevanjem sredstev, neodvisnim upravljanjem zavarovanj in podelitvijo statusa prednostnega upnika, tako da imajo pokojninska zavarovanja v primeru plačilne nesposobnosti podjetja prednosti pred delničarji;
56. poudarja, da so vprašanja zaščite pokojnin v primeru plačilne nesposobnosti tesno povezana s ključnimi vidiki pregleda direktive o institucijah za poklicno pokojninsko zavarovanje; poudarja, da bi morala Komisija pri pripravi teh dveh direktiv zagotoviti, da bosta popolnoma usklajeni;

Prostovoljno pokojninsko varčevanje v okviru tretjega stebra

57. ugotavlja, da se pomen, obseg in sestava tretjega stebra v državah članicah razlikujejo;
58. obžaluje, da so zlasti sistemi tretjega stebra praviloma dražji, bolj tvegani in manj pregledni kot sistemi prvega stebra; poziva k stabilnosti, zanesljivosti in vzdržnosti tretjega stebra;
59. meni, da je za zagotovitev ustrezne pokojnine v nekaterih primerih morda potrebno zasebno pokojninsko varčevanje; spodbuja Komisijo, naj sodeluje z državami članicami na podlagi pristopa dobrih praks in oceni ter izboljša pobude za zasebno pokojninsko varčevanje, zlasti za tiste, ki drugače ne bi imeli zagotovljene ustrezne pokojnine;
60. meni, da je smiselno oceniti preverjene postopke in predloge za čim boljši izkoristek spodbud;
61. poudarja, da prednostna naloga politike ne bi smela biti subvencioniranje sistemov tretjega stebra, temveč da se v okviru dobro delujočega in vzdržnega prvega stebra vsem zagotovi ustrezna zaščita;
62. poziva Komisijo, naj preuči ranljivost sistemov tretjega stebra, ki temeljijo na lastnem kapitalu, v primeru krize in predloži priporočila za zmanjšanje tveganja;
63. predlaga, naj se na nacionalni ravni preverijo zakonske omejitve stroškov pri sklepanju pogodb in upravljanju, menjavi ponudnika ali menjavi vrste pogodbe ter predložijo priporočila v zvezi s tem;
64. meni, da bi lahko kodeksi ravnanja v zvezi s kakovostjo, obveščanjem in varstvom

potrošnikov v tretjem stebru povečali privlačnost pokojninskih načrtov tretjega stebra; spodbuja Komisijo, naj pospeši izmenjavo sedanjih zgledov dobre prakse v državah članicah;

65. podpira oblikovanje in vzpostavitev prostovoljnih kodeksov ravnanja na ravni EU – po možnosti pa tudi sistema potrjevanja produktov – v zvezi s kakovostjo, obveščanjem in varstvom potrošnikov v tretjem stebru; priporoča, naj države članice to področje zakonsko uredijo, če se prostovoljni kodeksi ne bi izkazali za dovolj uspešne;
66. poziva Komisijo, naj preuči, kako bolje uporabiti zakonodajo EU za finančni sektor pri zagotavljanju natančnega in nepristranskega finančnega svetovanja potrošnikom o pokojninskih in povezanih produktih;

Odprava davčnih in pogodbenih čezmejnih ovir za pokojninske naložbe

67. poziva Komisijo in zadevne države članice, naj dosežejo soglasje na področju čezmejnih pokojnin, predvsem o tem, kako se izogniti dvojnemu obdavčevanju in dvojnemu neobdavčevanju;
68. tudi v diskriminatornih davkih vidi veliko oviro za čezmejno mobilnost in želi, da bi jih čim prej odpravili, hkrati pa se zaveda, da ima EU na področju davčne politike držav članic le omejene pristojnosti;
69. meni, da bi bilo treba preučiti ovire na področju pogodbenega prava;
70. poziva Komisijo, naj na ustrezen način prek obstoječih struktur vključi socialne partnerje;

Spol

71. ponovno opozarja na vprašanje spola pri pokojninah; ga skrbi rastoče število starejših, zlasti žensk, ki živijo pod pragom revščine, poudarja, da bi morali državni pokojninski sistemi prvega stebra vsem zagotoviti vsaj dostojen življenjski standard; poudarja, da je enakost spolov na trgu dela ključna za zagotovitev vzdržnosti pokojninskih sistemov, ker se pri višjih stopnjah zaposlenosti poveča gospodarska rast in povečajo vplačila v pokojninsko blagajno; meni, da morajo izenačiti upokojitvene starosti za moške in ženske spremljati učinkovite politike, ki bodo zagotovile enako plačilo za enako delo ter usklajevanje dela in družinskih obveznosti; poudarja, da je treba preučiti uvedbo pokojninskih dobropisov, vezanih na oskrbo, kot priznanje za nego odvisnih oseb, ki je praviloma neplačana;
72. pozdravlja dejstvo, da Komisija v beli knjigi poziva države članice k razvoju dobropisov za oskrbo odvisne osebe („care credits“), kar pomeni, da bi se ob izračunu pokojnine tako pri ženskah kot pri moških upoštevala obdobja oskrbe odvisnih oseb; opozarja, da neenaka porazdelitev družinskih obveznosti med ženske in moške – zaradi katere imajo ženske pogosto manj varno, slabše plačano ali celo neprijavljeno delo z negativnim vplivom na pokojninske pravice – ter pomanjkanje razpoložljivih in cenovno sprejemljivih storitev in varstvenih ustanov neposredno vplivata na raven pokojnin za ženske; zato poziva Komisijo, naj o tej zadevi naroči raziskavo;

73. poudarja, da morajo države članice sprejeti ukrepe, s katerimi bodo odpravile razlike v plačah in dohodkih med moškimi in ženskami za enako delo in razlike pri njihovem dostopu do vodilnih položajev, pa tudi neenakosti na trgu dela, ki prav tako vplivajo na pokojnine in povzročajo, da moški prejemajo veliko višje pokojnine kot ženske; spodbuja Komisijo, naj opravi preglede obstoječe zakonodaje; ugotavlja, da je kljub neštetim kampanjam, ciljem in ukrepom v zadnjih letih razkorak v plačah med spoloma še vedno velik;
74. poziva Komisijo in države članice, naj zagotovijo dosledno upoštevanje načela enakosti med moškimi in ženskami;
75. poudarja, da je nujno treba sprejeti ukrepe za odpravo razlik v plačah med moškimi in ženskami v zasebnem sektorju, ki so v večini držav članic posebno zaskrbljujoče;
76. poudarja, da je treba zmanjšati razlike v plačah med ženskami in moškimi, ki pri enakih sposobnostih in enaki zaposlitvi vodijo v nižji dohodek žensk in višjo raven revščine med njimi, ko so upokojene ali vdove;
77. poudarja, da daljša življenjska doba žensk ne sme biti razlog za diskriminacijo pri izračunu pokojninskih pravic;
78. poziva države članice, naj spoštujejo in izvajajo zakonodajo o pravicah do porodniškega dopusta, da ženske ne bodo prikrajšane pri pokojnini, ker so med delovno dobo imeli otroke;
79. meni, da je individualizacija pokojninskih pravic potrebna z vidika enakosti med spoloma in da je treba zagotoviti tudi varnost številnih starejših žensk, ki so zdaj odvisne od vdovskih pokojnin in drugih izpeljanih pravic;
80. poudarja, da bi morale države članice podpirati raziskave o učinku različnih indeksacijskih formul za izračun pokojnine na tveganje revščine v starosti in pri tem upoštevati vidik spola; poziva države članice, naj posebej upoštevajo razvoj potreb, ki pridejo s staranjem, npr. dolgoročno oskrbo, da bodo starejšim, zlasti ženskam, omogočile prejetje ustrezne pokojnine in dostojno življenje;
81. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje Svetu in Komisiji.

OBRAZLOŽITEV

Splošne opombe

Pokojnine so se v vseh državah EU znašle pod pritiskom. Vlade v euroobmočju uvajajo varčevalne ukrepe za uskladitev s Paktom za stabilnost in rast z uravnoveženjem prihodkov in odhodkov ali pa so prisiljene sprejeti drastična znižanja, da bi znižale čezmerne primanjkljaje. Poleg tega se v vseh državah članicah prebivalstvo stara. Pričakovana življenjska doba v Evropi je različna, vendar se povsod podaljšuje. Povečuje se število upokojencev, ki živijo dlje in so v dobrem zdravstvenem stanju. Delovno aktivno prebivalstvo se krči, rodnost pada, mladi pa študirajo dlje in kasneje vstopajo na trg dela. V Evropi je delovno aktivnih mnogo premalo ljudi iz starostne skupine nad 60 let. Poleg tega obstaja nevarnost, da bodo zaradi krize zopet pozvali ljudi, naj se predčasno upokojijo, preden dosežejo zakonsko določeno upokojitveno starost. Medgeneracijska solidarnost, ki pomeni, da mladi zaposleni krijejo stroške pokojnin starejših, ne bo mogla več dolgo vzdržati. Z zagotavljanjem ustreznih pokojnin imajo zlasti težave države z dokladnimi sistemi, v skladu s katerimi se pokojnine financirajo iz tekočega proračuna.

Zaradi krize pa so, čeprav v manjšem obsegu, pod pritiskom tudi tako imenovani sistemi drugega stebra. Gre za kolektivne sisteme, ki vključuje varčevanje za potrebe ljudi v starosti. Ker bodo obrestne mere v bližnji prihodnosti verjetno ostale nizke in ker naložbe v industrijo zaradi krize prinašajo manjše donose, kot je bilo pričakovano, je tudi na tem področju mogoče pričakovati znižanja. Medtem ko je bilo prej za sisteme drugega stebra običajno, da zagotavljajo določene pravice, so zdaj vse bolj običajni sistemi z določenimi prispevki ali mešanica obeh sistemov.

Evropska Agenda za ustrezne, varne in vzdržne pokojnine za mlade in stare, ki je predstavljena v beli knjigi, je odlično izhodišče za razpravo, po kateri se lahko izvedejo reforme na podlagi „mehkega prava“, po potrebi pa tudi na podlagi zakonodaje. Ob priznavanju in ohranjanju odgovornosti držav članic in socialnih partnerjev moramo zdaj zgraditi sisteme, ki bodo ustrezni, varni in trajni. Poleg tega morajo prispevati tudi k večji mobilnosti na trgu dela in svobodi gibanja ter zagotavljati rešitve za sedanost in prihodnost.

Demografska gibanja

Demografska gibanja so hkrati vzrok za zaskrbljenost in za zadovoljstvo – saj navsezadnje živimo vse dlje. Za ponazoritev so navedene naslednje številke:

- v prebivalstvu bo prevladovala starostna skupina starejših od 55 let (36,5 %, 2010);
- pričakovana življenjska doba se še naprej podaljšuje: za moške s 76,7 let (2010) na 78,6 let (2020) in za ženske z 82,5 let (2010) na 84 let (2020);
- rodnost v EU ostaja nizka (1,6);
- število ljudi, starejših od 65 let, se bo s 16 % prebivalstva leta 2010 povečalo na 19,1 % leta 2020;
- leta 2010 so ljudje v EU v povprečju nehali delati pri starosti 61,4 let;
- leta 2008 so bili na vsakega upokojenca zaposleni štirje ljudje; leta 2060 bo en upokojenec na vsaka dva zaposlena;
- povprečna udeležba na trgu dela v starostni skupini nad 55 let je leta 2010 znašala

46,3 %.

Ta gibanja je mogoče opaziti po vsej EU, čeprav obstajajo razlike. Tako je na primer v Romuniji pričakovana življenjska doba 70 let za moške in 77,5 let za ženske, v Beneluksu pa 77,9 let za moške in 82,7 let za ženske. Udeležba na trgu dela v starostni skupini nad 55 let je zelo različna. Na Švedskem znaša 73,9 %, na Danskem 61,1 %, na Nizozemskem 56 %, v Španiji 50,8 % in v Belgiji 39,1 %. Obstaja samo ena pot: več ljudi bo moralo delati dlje. To bo treba doseči z dvigovanjem upokojitvene starosti na ravni držav članic glede na pričakovano življenjsko dobo. Premalo pozornosti se je posvečalo zlasti nizki stopnji zaposlenosti v starostni skupini nad 50 let, ljudem, ki so potisnjeni na stran, ki bi morali delati in ki tudi želijo delati. Treba je izvajati aktivno politiko spodbujanja ponovne zaposlitve takih ljudi. Lahko sledimo primerom držav, kjer se je zaposlenost znatno povečala zahvaljujoč močni politiki, ki je to omogočala. Sklenemo torej lahko, da bi ljudje morali delati več in dlje.

Odgovornosti

Poročevalka se zaveda, da so pokojninski sistemi v Evropi zelo različni. Poleg tega so številne države članice že izvedle reforme, da bi pokojnine ostale finančno obvladljive. Da bi odpravili posledice staranja prebivalstva pa bo treba storiti še več.

Ne glede na to, kakšen sistem se izbere, mora več ljudi delati, ljudje pa morajo tudi varčevati, da bodo imeli zagotovljene prihodke v starosti.

V Evropi imamo zelo različne pokojninske sisteme. Čeprav ne obstaja enotna opredelitev, pokojninski sistemi običajno vključujejo tri stebre.

Prvi stebel temelji na solidarnosti med davkoplačevalci. Pogosto gre za javni stebel, ki ga vlada financira s sistemom sprotnega plačevanja prispevkov. Take pokojnine bodo tudi v prihodnosti ostale najpomembnejši vir dohodka za upokojence. Če bo več ljudi delalo dlje, bo to imelo po mnenju poročevalke ugoden učinek na pokojnine in na raven prispevkov, ki jih morajo plačevati zaposleni. Zato bi morali v posvetovanju s socialnimi partnerji poiskati rešitve, ki bi vodile k povečanju stopnje zaposlenosti, dvigu upokojitvene starosti in izvajanju aktivne politike udeležbe na trgu dela. Države se lahko na podlagi odprte metode usklajevanja učijo iz primerov dobre prakse. Vendar se lahko varčuje tudi v okviru prvega stebra, tako da se zdaj daje na stran denar za pokrivanje povečanih izdatkov v prihodnosti.

Drugi stebel vključuje predvsem dodatne poklicne pokojnine, ki pogosto temeljijo na delitvi odgovornosti med zaposlenimi in delodajalci, ki s skupnimi prispevki ustanovijo sklade. Poročevalka meni, da bodo morali dodatni poklicni pokojninski načrti dobiti pomembnejšo vlogo, da bi se zmanjšal pritisk na državne proračune. Nekatere države so že sprejele ukrepe, da bi svoje dokladne sisteme dopolnile z zasebnimi naložbenimi načrti, vendar bo treba storiti še veliko, da bi se razvile kolektivne dodatne pokojnine.

Poročevalka ugotavlja, da vse več mladih ljudi ni naklonjenih plačevanju prispevkov, zlasti v kolektivne sisteme. Kolektivni pristopi in delitev tveganja znotraj generacij in med njimi so značilnost solidarnosti ter so zato izredno pomembni za varne pokojnine, ki bodo vzdržne tudi v prihodnosti.

Po mnenju poročevalke prvi in drugi stebel skupaj tvorita osnovo za ustrezne pokojninske

dohodke.

Tretji steber temelji na zasebnih prihrankih posameznikov, ki so dodatek k njihovih prihodnjim pokojninam ali, če dodatna pokojnina ne obstaja, jim omogočajo, da si z lastnimi prizadevanji zagotovijo tak dodatek. Čeprav je tretji steber manj pomemben od prvih dveh, bi bilo treba razmisliti o tem, da bi ga bolj spodbujali. V obdobjih, ko ljudje niso vključeni v trg dela ali delajo za krajši delovni čas in zato prejemajo manj iz prvega stebra ali pridobijo manj pravic v drugem stebru, bi lahko prihranki v tretjem stebru zagotovili rešitev.

Pristojnosti

Pokojninski sistemi so v prvi vrsti odgovornost držav članic!

Usklajevanje na ravni EU je pomembno, kar zadeva nekatere vidike. Poročevalka se sklicuje na zahteve Pakta za stabilnost in rast. Vse večji delež državnih proračunov se porabi za pokojnine in že zdaj presega 10 %.

Tudi kar zadeva strategijo EU 2020, ki vključuje jasen cilj zagotoviti ustrezne pokojnine, sta potrebna usklajevanje in nova politika na nacionalni ravni. Za večino starejših v Evropi so pokojnine iz prvega stebra, ki se večinoma zagotavljajo na podlagi vladnega načrta, glavni vir dohodka. Že zdaj veliko upokojencev živi pod pragom revščine, in to kljub dejstvu, da je v strategiji EU 2020 „boj proti revščini“ določen kot ena od njenih prednostnih nalog.

Pokojninski skladi v okviru drugega stebra so pomembni vlagatelji na finančnih trgih. Kriza je pokazala, da so finančne institucije občutljive za gospodarske recesije. Zato je bilo sklenjeno, da se sprejmejo strožja pravila za finančne trge v obliki upravljalnega svežnja. Ta vključuje direktivo EMIR (ki zadeva kliring izvedenih finančnih instrumentov), direktivo MiFID II (za izboljšanje konkurenčnosti finančnih trgov, kodekse ravnanja, ki jih morajo spoštovati naložbena podjetja), direktivo o kapitalskih zahtevah CRD IV (bančni nadzor: vključitev sporazuma Basel III v nadzorni okvir EU), direktivo Solventnost II (nadzorna struktura za zavarovalce, ki nadomešča in združuje več direktiv o zavarovanju ter tvori skupno okvirno direktivo) ter davek na finančne transakcije.

Komisija želi tudi za pokojninske sklade okrepiti nadzor z revizijo direktive o nadzoru poklicnih pokojninskih sistemov (direktiva IORP). Poročevalka meni, da revizija navedene direktive prinaša priložnosti, vendar je tudi zelo kritična do količinskih zahtev, ki veljajo za pokojninske sklade. V skladu z direktivo IORP so pokojninski skladi finančne institucije drugega stebra, vendar so pokojninski načrti obravnavani kot socialni sistemi in temeljijo na nacionalni socialni zakonodaji in delovnem pravu. Poleg tega so povezani z vrsto tveganja, ki se razlikuje od tveganj, ki so na primer značilna za zavarovalne proizvode. Za razliko od komercialnih zavarovanj njihov namen ni ustvariti dobiček, temveč so praviloma izraz solidarnosti znotraj generacij in med njimi. Poročevalka opozarja, da povečane zahteve po kapitalski ustreznosti povečujejo stroške in tako ogrožajo ustrezno raven pokojnin sedanjih in prihodnjih upokojencev. Posledični visoki stroški podjetjem preprečujejo, da bi zagotavljala pokojnine iz drugega stebra. Stroge količinske zahteve prav tako ogrožajo pomembno vlogo pokojninskih skladov kot dolgoročnih vlagateljev v evropsko gospodarstvo ter tako škodijo gospodarski rasti in preprečujejo ustvarjanje delovnih mest. Poročevalka zato meni, da revizija direktive IORP ni zaželena, kar zadeva količinske zahteve. Vendar pa lahko sprememba direktive IORP prinese dodano vrednost v zvezi z zahtevami za kakovost, na

primer glede preglednosti naložbenih strategij in ravni stroškov. To bi zagotovilo tudi boljše priložnosti za primerjavo razlik med ponudbami skladov.

Enake možnosti

Ženske v povprečju zaslužijo manj kot moški in pogosteje prekinejo delovno razmerje, da bi lahko opravljale delo negovalk. Zato imajo pogosto nižje pokojnine in jih bolj ogroža revščina. Leta 2009 je bila v 13 državah članicah upokojitvena starost za ženske še vedno nižja kot za moške. Poročevalka meni, da bi lahko določitev enake upokojitvene starosti za oba spola omogočila povečanje pokojninskih prihodkov.

Meni tudi, da se premalo pozornosti posveča pokojninskim sistemom, ki omogočajo spremembe na poklicni poti in dopuščajo moškim in ženskam, da del svojega življenja namenijo skrbi za druge namesto zaposlitvi. Obstajajo dobri primeri takih sistemov, ki omogočajo ljudem, da akumulirajo pokojninske pravice v času, ko opravljajo delo negovalcev in zato niso zaposleni. Poiskati je treba nove rešitve na področju dodatnih pokojnin in tudi sistemov tretjega stebra.

Spremembe na trgu dela

Trg dela zahteva večjo mobilnost ljudi. Delovnih mest za vse življenje ni več. Vse več se izkoriščajo tudi priložnosti, ki jih omogoča svoboda gibanja. Če se študenti udeležijo izobraževanja ali opravijo prakso v drugi državi, to pogosto pomeni, da bodo nekoč med svojo poklicno potjo odšli na delo v tujino in to je postalo povsem običajno. Tako mobilnost je treba podpirati, ne pa kaznovati, to pa velja znotraj in zunaj držav članic. Po mnenju poročevalke to pomeni, da morajo biti pokojninski sistemi organizirani tako, da delavci ne smejo izgubiti pravic, pridobljenih pri delodajalcih bodisi v matični ali drugi državi članici. Pokojninski sistemi morajo prispevati k večji mobilnosti. Poročevalka zato meni, da je zelo pomembno, da se sprejmejo minimalni standardi za pridobitev in ohranitev vrednosti akumuliranih pokojninskih pravic.

Obveščanje

Zelo pomembno je tudi obveščanje o pokojninah, ki jih lahko ljudje pričakujejo. Če bodo vedeli, kakšne dohodke bodo imeli v prihodnosti, bodo lahko bolj razumeli razmere, pozorneje sprejeli vnaprejšnje ukrepe in ravnali bolj odgovorno. Dostop do pravih informacij in poznavanje tveganj sta potrebna za sprejemanje preišljenih odločitev, na primer za varčevanje za prihodnost. Sistem sledenja pokojnin je dober način obveščanja ljudi o pokojninskih pravicah, ki so jih pridobili v svoji državi članici in v drugih državah članicah. Poročevalka želi usmeriti pozornost na dobre primere, ki že obstajajo. Zaželeno je spodbujanje držav članic, naj zagotavljajo dober pregled pokojnin. S povezovanjem teh sistemov sledenja lahko obveščeni državljani pridobijo vse potrebne informacije, da lahko sprejmejo potrebne ukrepe.

27.2.2013

MNENJE ODBORA ZA EKONOMSKE IN MONETARNE ZADEVE (*)

za Odbor za zaposlovanje in socialne zadeve

o Agendi za ustrezne, varne in vzdržne pokojnine
(2012/2234(INI))

Pripravljaivec mnenja(*): Thomas Mann

(*) Postopek s pridruženim odborom – člen 50 Poslovnika

POBUDE

Odbor za ekonomske in monetarne zadeve poziva Odbor za zaposlovanje in socialne zadeve kot pristojni odbor, da v svoj predlog resolucije vključi naslednje pobude:

Prvi steber: javni pokojninski sistem

1. v zvezi s pobudami 1, 2 in 10, ki se nanašajo na prvi steber pokojninskega zavarovanja, podaja naslednje osnovne zamisli;
2. poudarja, da lahko dolgoročno pričakujemo nizko gospodarsko rast, kar ob čedalje večjem demografskem pritisku neizbežno pomeni, da je za zagotovitev določene ravni pokojninskih prihodkov potrebno vplačevanje višjih prispevkov v delovno aktivni dobi; poudarja, da bodo morale zato države članice zaradi varčevalnih razmer konsolidirati svoje proračune in reformirati svoja gospodarstva, da bi zagotovile pokojninske prihodke iz prvega stebra brez tveganja revščine;
3. meni, da je temeljno načelo, v skladu s katerim morajo biti pokojnine prvega stebra brez tveganja revščine in dostopne za vse ne glede na aktivno udeležbo na trgu dela, da je treba sprejeti pristop življenjskega cikla, ki bo upošteval kariero v vsem posameznikovem življenju, tudi prekinitve in spremembe v karieri, da ne bi bili kaznovani zaradi „nестandardnega“ delovnega življenja ter da bi bil priznan pomembni socialni in gospodarski prispevek prostovoljnega dela in drugih oblik neplačanega dela v oskrbi;
4. meni, da je zakonska ureditev ustreznih in vzdržnih pokojninskih prihodkov izključna pristojnost zadevnih držav članic in bi jo bilo treba razumeti v kontekstu enotnega trga,

kar je bistveno za stabilnost pokojninskega zavarovanja in prostega pretoka delovne sile v Uniji, in da bi se morala Komisija osredotočiti na zbiranje in razširjanje informacij o položaju pokojnin in prizadevanjih za pokojninske reforme v EU ter po potrebi spodbujati države članice h kritični analizi njihovih sistemov in izmenjavi izkušenj in najboljše prakse; poudarja, da bi morala EU povečati primerljivost pokojninskih sistemov;

5. poudarja, da bi morala EU spodbujati izmenjavo dobre prakse, denimo povečati odmernost stopnjo v letih tik pred uradno upokojitveno starostjo ali upoštevati količnik pričakovane življenjske dobe, da bi zagotovila vzdržnost pokojninskih sistemov;
6. pozdravlja poziv Komisije iz letnega pregleda rasti za leto 2013 k pospešitvi pokojninskih reform v državah članicah z boljšo uskladitvijo upokojitvene starosti s pričakovano življenjsko dobo in omogočanjem daljše delovne dobe;
7. priznava, da so pokojninski skladi pomemben vlagatelj v gospodarstvo EU, zato so ključni element za doseganje rasti;
8. poziva države članice, ki so v procesu krepitve svojih pokojninskih sistemov, naj se zavedajo izzivov, povezanih s staranjem prebivalstva;
9. pozdravlja stališče, da je treba spodbuditi pokojninske sisteme prvega in drugega stebra, saj morajo posamezniki prevzeti odgovornost za svoj finančni položaj in prihodnost;
10. ugotavlja, da je trenutno v Evropski uniji več kot 17 % prebivalstva starega 65 let ali več, po napovedih Eurostata pa bo ta delež do leta 2060 narasel na 30 %;
11. pozdravlja zaveze držav članic za zagotovitev ustreznih in vzdržnih pokojninskih sistemov v priporočilih za države članice, ki jih je Svet sprejel lansko leto v okviru evropskega semestra;
12. poziva Komisijo, naj čim prej razjasni pravno podlago za predloge v zvezi s pokojninskimi sistemi držav članic;

Pobuda 1

13. poziva k okrepitvi socialne razsežnosti EU; poudarja veljavnost načela subsidiarnosti na področjih, na katere se nanaša pobuda 1; spodbuja Komisijo, naj v priporočilih za posamezne države, ki sledijo letnemu pregledu rasti za leto 2013, upošteva doseženi napredek držav članic pri pokojninskih reformah; pozdravlja priznanje, da je treba zaradi dolgoročnih demografskih izzivov, nestabilnosti trga in nizkih obrestnih mer okrepiti pokojninske sisteme;
14. poudarja, da bi moral biti ključni cilj v strategiji Evropa 2020, povezan s pokojninami, omogočiti precej več delavcem, predvsem v najbolj zahtevnih poklicih, da delajo do običajne upokojitvene starosti, in sicer z okrepitvijo javne politike na področju poklicnega zdravja, delovnega okolja in poklicnega usposabljanja;

Pobuda 2

15. ceni izraženo podporo; zlasti poudarja, da bi lahko načrtovana podpora spodbudila

izmenjavo najboljše prakse med državami članicami, zato da bi na primer povečali stopnjo udeležbe na trgu dela, zlasti v starostni skupini nad 55 let, ki je v posameznih državah članicah zelo različna;

Pobuda 10

16. pozdravlja izmenjavo izkušenj in opredelitev najboljše prakse v zvezi s posameznimi izračuni pokojnine, ki bi se lahko nanašali na prvi, drugi ali tretji steber;
17. meni, da bi morali imeti ljudje dostop do vseh informacij o vseh pravicah v okviru vseh treh stebrov na enem mestu, denimo na usklajenem spletnem portalu, ko bodo dokončno izoblikovani sistemi za izračun pokojnine;
18. poudarja, da se samo javni pokojninski sistemi zanašajo na solidarnost med generacijami in znotraj generacij;
19. meni, da lahko edino javni pokojninski sistemi upokojencem zagotovijo dohodke;
20. globoko obžaluje, da bela knjiga ne obravnava bistvenega vprašanja okrepitve javnih pokojninskih sistemov;
21. pozdravlja priporočilo Evropskega ekonomsko-socialnega odbora, da bi v prihodnjo zakonodajo vključili merila glede najnižje pokojnine ali mehanizme za zaščito pokojninskih dohodkov, s čimer bi zagotovili dohodke nad pragom revščine;
22. meni, da bi bila lahko inovativna dolgoročna rešitev za financiranje pokojnin davek na finančne transakcije;

Drugi steber: poklicne pokojnine

23. v zvezi s pobudami 10, 11, 12, 14 in 17, ki se nanašajo na drugi steber pokojninskega zavarovanja, podaja naslednje osnovne zamisli;
24. poudarja, da so pokojninski skladi drugega stebra pomembni dolgoročni vlagatelji v realno gospodarstvo; poziva Komisijo, naj upošteva kumulativne učinke zakonodaje o finančnem trgu (npr. uredbe o infrastrukturi evropskega trga, direktive o trgih finančnih instrumentov in direktive o kapitalskih zahtevah) na pokojninske sklade drugega stebra in njihovo zmožnost za vlaganje v realno gospodarstvo ter naj o tem poroča v prihodnji zeleni knjigi o dolgoročnih naložbah;
25. poudarja, da morajo biti sistemi drugega stebra varni in pregledni ter zagotavljati medgeneracijsko solidarnost in odražati sodobne vzorce organizacije dela; ugotavlja, da v nekateri državah članicah delodajalci že podpirajo pokojninske sisteme z zaščitnimi sistemi, ločevanjem sredstev, neodvisnim upravljanjem sistemov in določitvijo prednostnega upniškega položaja pokojninskim sistemom pred delničarji v primeru plačilne nesposobnosti podjetja;
26. meni, da je za visoko raven zaščite članov in upravičencev in spoštovanje nalog skupine držav G-20, v skladu s katerimi mora za vse finančne institucije veljati ustrezna ureditev in se nad njimi izvajati nadzor, pomembno zagotoviti, da bodo evropski sistema drugega

stebra upoštevali strogo bonitetno ureditev;

27. še posebej poudarja, da so za drugi steber značilna zelo velike razlike med posameznimi državami članicami in njihovimi ponudniki; meni, da so v nekaterih državah članicah poklicne pokojnine vključene predvsem v prvi steber; želi pojasniti, da bi bilo treba pri morebitnem regulativnem delu EU za varnostne ukrepe preučiti morebitne koristi v zvezi z izboljšano varnostjo in zagotovljenim pokojninskim zavarovanjem, lažjim čezmejnem delovanjem in spodbujenim prostim gibanjem delavcev;
28. poudarja, da bi moral biti cilj pregleda direktive o institucijah za poklicno pokojninsko zavarovanje zagotovitev ustrezne ravni, vzdržnosti in varnosti poklicnih pokojnin v Evropi, in sicer z vzpostavitvijo okolja, ki bo spodbujalo nadaljnji napredek nacionalnega in notranjega trga na tem področju, zagotovitvijo večje zaščite sedanjih in prihodnjih upokojencev in s prožnim prilagajanjem precejšnji čezmejni in medsektorski raznolikosti obstoječih sistemov;
29. zahteva, da morajo zakonodajne pobude EU spoštovati odločitve držav članic v zvezi s ponudniki pokojninskih zavarovanj drugega stebra;

Pobuda 11

30. poudarja, da mora vse nadaljnje regulativno delo EU glede varnostnih ukrepov temeljiti na temeljiti analizi učinka, kjer bi morala biti zajeta določba, da morajo za podobne produkte veljati isti bonitetni standardi, ustrezno zagotavljanje pokojninskega zavarovanja in mobilnost delavcev v Uniji, splošni namen pa bi moralo biti ohranjanje pridobljenih pravic delavcev; poudarja, da mora nadaljnje regulativno delo EU za varnostne ukrepe temeljiti tudi na aktivnem dialogu s socialnimi partnerji in drugimi zainteresiranimi stranmi ter na resničnemu razumevanju in spoštovanju nacionalnih posebnosti; poudarja, da je pokojninski sistem globoko ukoreninjen v kulturne, socialne, politične in gospodarske razmere vsake države članice; poudarja, da bi morala za vse ponudnike pokojninskih zavarovanj drugega stebra ne glede na pravno obliko veljati sorazmerna in stroga zakonodaja, ki bi upoštevala značilnosti njihove poslovne dejavnosti, zlasti dolgoročne;
31. vztraja, da pokojninskega zavarovanja drugega stebra ne glede na ponudnika, ne bi smela ogroziti zakonodaja EU, ki ne bi upoštevala njihove dolgoročne perspektive;
32. meni, da bi morali predlogi Komisije glede varnostnih ukrepov ne samo prepoznati in upoštevati razlike med nacionalnimi sistemi, temveč v vsakem nacionalnem sistemu in zadevnem stebru uporabiti tudi načelo „enako tveganje, enaka pravila“; poudarja, da je treba pri ukrepih strogo upoštevati načelo sorazmernosti glede primerjave ciljev in ugodnosti s finančnimi, upravnimi in tehničnimi stroški ter tehnično obremenitvijo, pa tudi pravo ravnovesje med stroški in koristmi;
33. meni, da so glede na kvalitativne varnostne ukrepe koristni predlogi za okrepitev upravljanja podjetij in obvladovanja tveganj in predlogi za okrepljeno preglednost in obveznosti razkrivanja informacij pa tudi strategije za razkritje stroškov in preglednost naložb, torej bi jih bilo treba pri revizijah vložiti, in sicer ob upoštevanju načel subsidiarnosti in sorazmernosti; ugotavlja, da je glede na precejšnje razlike med državami

članicami na ravni EU kratkoročno bolj izvedljivo zблиževanje kvalitativnih varnostnih ukrepov kot kvantitativnih;

34. glede trenutno na razpoložljive informacije ni prepričan, da bi bile ustrezne na evropski ravni harmonizirane zahteve v zvezi z lastnim kapitalom ali vrednotenje na podlagi bilance stanja; zato zavrača revizijo direktive o institucijah za poklicno pokojninsko zavarovanje, ki bi bila namenjena prav temu; meni pa, da bi bilo treba pred dokončnimi zaključki v tem kontekstu v celoti upoštevati kvantitativno študijo učinka, ki jo izvaja EIOPA, ter morebitne naknadne analize, opravljene po tej študiji; poudarja, da če bi se kasneje uvedle tovrstne zahteve, neposredna uporaba zahtev direktive Solventnost II za institucije za poklicno pokojninsko zavarovanje ne bi bila pravo orodje;
35. opozarja, da se direktiva o pokojninskih skladih uporablja samo za prostovoljne pokojninske sisteme in ne zajema instrumentov, ki so del obveznega javnega pokojninskega sistema;
36. poudarja, da obstajajo bistvene razlike med zavarovalnimi produkti in institucijami za poklicno pokojninsko zavarovanje; poudarja, da bi bila neposredna uporaba kvantitativnih zahtev direktive Solventnost II za institucije za poklicno pokojninsko zavarovanje neustrezna in bi utegnila škoditi tako interesom delavcev kot delodajalcev; zato nasprotuje nekritični uporabi zahtev direktive Solventnost II za te institucije in ostaja odprt za pristop, s katerim bosta zagotovljeni varnost in vzdržnost;
37. poudarja, da si socialni partnerji (tj. delodajalci in delavci) delijo odgovornost za vsebino ureditve poklicnih pokojnin; poudarja, da je treba pogodbene dogovore med socialnimi partnerji vedno priznati, zlasti pri uravnoteženju tveganj in koristi, k čemur teži poklicni pokojninski sistem;
38. meni, da je nadaljnje razvijanje modelov solventnosti na ravni EU, na primer modela celotne bilance stanja, smiselno samo, če se njihova uporaba na osnovi trdne analize učinka izkaže za realno in učinkovito z vidika stroškov in koristi, zlasti glede na raznolikost institucij za poklicno pokojninsko zavarovanje v državah članicah in med njimi; poudarja, da namen nadaljnjega razvijanja variacij na temo Solventnost II ali modela celotne bilance stanja ne sme biti uvajanje določbe tega tipa;
39. je seznanjen z zelo različno oblikovanimi pokojninskimi načrti, od sistemov z določenimi dajatvami do sistemov z določenimi prispevki ali mešanih sistemov; seznanjen je tudi s prehodom od sistemov z določenimi dajatvami na sisteme z določenimi prispevki ali z vzpostavitvijo obveznih naložbenih stebrov v nekaterih državah članicah; poudarja, da je zaradi tega še bolj potrebna večja preglednost in boljše obveščanje državljanov glede obljubljenih dajatev, ravni stroškov in naložbenih strategij;
40. poudarja, da ideja o vzpostavitvi enakih konkurenčnih pogojev med življenjskimi zavarovanji in institucijami za poklicno pokojninsko zavarovanje v drugem stebru ustreza samo do neke mere, in sicer zaradi bistvenih razlik med zavarovalnimi produkti in temi institucijami glede profila tveganja, stopnje vključenosti na finančni trg ter profitna ali neprofitna narava ponudnika; priznava, da je glede na konkurenčne pogoje med življenjskimi zavarovanji in institucijami za poklicno pokojninsko zavarovanje v drugem stebru bistveno, da za produkte z enakim tveganjem veljajo enaka pravila, s čimer bi

preprečili zavajanje upravičencev in jim zagotovili enako raven preudarne zaščite;

Pobuda 12

41. meni, da morajo biti v primeru plačilne nesposobnosti v državah članicah pravice iz člena 8 Direktive 2008/94/ES dosledno zaščitene;
42. poziva Komisijo, naj pripravi izčrpen pregled nacionalnih sistemov jamstev in ukrepov socialne varnosti ter v primeru ugotovljenih pomanjkljivosti priporoči okrepljeno zakonodajo EU, ki bo zagotovila, da bodo po vsej EU vzpostavljeni popolnoma zanesljivi mehanizmi za preprosto, stroškovno učinkovito in sorazmerno varstvo poklicnih pokojninskih pravic;
43. poudarja, da so vprašanja o pokojninskem varstvu v primeru plačilne nesposobnosti tesno povezana s ključnimi vidiki pregleda direktive o institucijah za poklicno pokojninsko zavarovanje; poudarja, da bi morala Komisija pri pripravi teh dveh direktiv zagotoviti, da bosta popolnoma usklajeni;

Pobuda 14

44. pozdravlja oblikovanje kodeksa dobre prakse na področju poklicnih pokojninskih sistemov, katerega cilj naj bi bil omogočiti pregled nad zanesljivimi postopki in priporočili v zvezi z varstvenimi sistemi in ukrepi; poziva Komisijo, naj to delo ustrezno uskladi z ustreznimi pregledi in pobudami;
45. poudarja, da je treba pri tem posebej obravnavati tudi vidik spola, saj imajo danes ženske manj možnosti kot moški, da si ustvarijo ustrezne prihranke za poklicno pokojnino;
46. pozdravlja, da namerava Komisija spodbujati razvoj služb za sledenje pokojnin v vseh državah članicah; glede na to, da dandanes delavci pogosteje menjavajo zaposlitve kot v preteklosti, poudarja, da bodo omenjene službe zanje čedalje pomembnejše, ker jim bodo omogočile ustrezen pregled nad vsemi pravicami in sprejemanje razumnih odločitev o zadevah, povezanih s pokojninami;
47. ugotavlja, da bi bilo idealno, če bi službe za sledenje pokojnin, ko bodo v celoti razvite, poleg poklicnih pokojnin zajemale tudi sisteme tretjega stebra in individualne informacije o pravicah iz prvega stebra;

Pobuda 17

48. pozdravlja vzpostavitev služb za sledenje pokojnin za prvi in drugi stebel v državah članicah; pozdravlja tudi razprave o vzpostavitvi služb za čezmejno sledenje pokojnin za drugi stebel (in namero Komisije, da bi začela pilotni projekt o tem), ki bodo delavcem olajšale gibanje med državami članicami, ne da bi izgubili pregled nad svojimi pokojninskimi pravicami; poudarja, da državljani potrebujejo visokokakovostne informacije iz vseh pokojninskih sistemov (prvega, drugega in tretjega stebra), da bodo lahko načrtovali svoje pokojninsko varčevanje in razmislili o sklenitvi dodatnega pokojninskega zavarovanja; spodbuja Komisijo, naj pospeši izmenjavo sedanjih zgledov najboljše prakse v državah članicah in podpira razvoj čezmejnih služb za sledenje

pokojnin;

49. opozarja, da je po podatkih OECD le malo mobilnosti med državami članicami in da samo 3 % delovno sposobnih državljanov EU biva v drugi državi članici EU; meni, da je ena glavnih ovir za mobilnost delavcev v Evropi pomanjkljiva pravna varnost pri prenosu pokojninskih pravic;
50. opozarja, da čezmejna mobilnost ni le temeljna pravica državljanov EU, marveč poglavitni dejavnik, ki omogoča, da notranji trg in evropsko gospodarstvo delujeta čim bolj učinkovito; poudarja, da bi moral biti glavni cilj delovanja EU na področju pokojnin odprava preostalih ovir za tovrstno mobilnost;
51. poudarja, da je treba razširiti osnovo in odpreti sisteme;
52. pozdravlja, da namerava Komisija spodbujati učinkovite službe za čezmejno sledenje pokojnin; poudarja, da bi bilo treba razvoj služb za čezmejno sledenje pokojnin prednostno spodbujati, saj bi državljanom, ki delajo v različnih državah članicah, omogočile, da bi na svoji poklicni poti sledili vsem svojim pridobljenim pokojninskim pravicam in jih lahko zahtevali; poudarja, da bi morale biti službe za čezmejno sledenje pokojnin zasnovane izjemno učinkovito, zakonsko in administrativno čim manj obremenjujoče ter stroškovno čim bolj ugodneje;

Tretji steber: zasebno pokojninsko varčevanje

53. v zvezi s pobudami 9, 10, 13, 18, 19 in 20, ki se nanašajo na tretji steber pokojninskega zavarovanja, podaja naslednje osnovne zamisli;
54. ugotavlja, da se pomen, obseg in sestava tretjega stebra v državah članicah razlikuje;
55. poudarja, da bi morale biti zagotavljanje ustreznih pokojnin v prvem stebru v skladu z njegovima načelom solidarnosti in ustrezne zaščite za vse najpomembnejša prednostna naloga v državah članicah; poudarja, da ima lahko tretji steber pri zmanjševanju pritiska zaradi demografskih sprememb dopolnilno vlogo; zavrača vse ukrepe, ki obremenjujejo prvi steber v korist drugega ali tretjega;
56. obžaluje, da so zlasti sistemi tretjega stebra praviloma dražji, bolj tvegani in manj pregledni kot sistemi prvega; poziva k stabilnosti, zanesljivosti in vzdržnosti v tretjem stebru;
57. opominja, da je pokojninsko zavarovanje tretjega stebra v nekaterih državah članicah na voljo samo tistim, ki imajo dovolj visoke dohodke, da lahko plačujejo prispevke; zato poziva, da bi morali v tretji steber sprejemati tudi osebe z nizkimi ali srednjimi dohodki in da bi jim morali izboljšati dostop do tretjega stebra;
58. poudarja, da Komisija v zeleni knjigi ni jasno navedla, katera pravna podlaga bo uporabljena za načrtovane predpise za tretji steber, in meni, da je to velik spodrseljaj;

Pobuda 9

59. v zvezi s pobudo 9 opozarja na brezpogojno upoštevanje načela subsidiarnosti;

60. meni, da bi utegnilo biti za zagotovitev ustrezne pokojnine v nekaterih primerih potrebno zasebno pokojninsko varčevanje; spodbuja Komisijo, naj sodeluje z državami članicami na podlagi pristopa najboljše prakse ter naj oceni in optimalno izboljša pobude za zasebno pokojninsko varčevanje, zlasti za tiste, ki drugače ne bi imeli zagotovljene ustrezne pokojnine;
61. meni, da je smiselno oceniti preverjene postopke in predloge za čim boljši izkoristek spodbud;
62. poudarja, da prednostna naloga javne politike ne bi smela biti subvencioniranje sistemov tretjega stebra, temveč da se v okviru dobro delujočega in vzdržnega prvega stebra vsem zagotovi ustrezna zaščita;
63. poziva Komisijo, naj preuči ranljivost sistemov tretjega stebra, ki temeljijo na lastnem kapitalu, v primeru krize in predloži priporočila za zmanjšanje tveganja;
64. predlaga, naj se na nacionalni ravni preverijo zakonske omejitve stroškov pri sklepanju pogodb, upravljanju, menjavi ponudnika ali menjavi vrste pogodbe ter predložijo priporočila v zvezi s tem;
65. meni, da bi lahko kodeksi ravnanja v zvezi s kakovostjo, obveščanjem in varstvom potrošnikov v tretjem stebru povečali privlačnost pokojninskih načrtov tega stebra; spodbuja Komisijo, naj pospeši izmenjavo sedanjih zgledov dobre prakse v državah članicah;

Pobuda 13

66. podpira oblikovanje in vzpostavitev prostovoljnih kodeksov ravnanja na ravni EU – po možnosti pa tudi sistema potrjevanja produktov – v zvezi s kakovostjo, obveščanjem in varstvom potrošnikov v tretjem stebru; če bi se prostovoljni kodeksi ne bi izkazali za dovolj uspešne, priporoča, naj države članice to področje zakonsko uredijo;
67. poziva Komisijo, naj preuči, kako bi bolje uporabili zakonodajo EU za finančni sektor pri zagotavljanju natančnega finančnega svetovanja potrošnikom o pokojninskih in povezanih produktih;

Pobuda 18

68. poziva Komisijo in zadevne države članice, naj dosežejo soglasje predvsem o tem, kako se izogniti dvojni obdavčitvi in dvojni neobdavčitvi na področju čezmejnih pokojnin;
69. tudi v diskriminatornih davkih vidi veliko oviro za čezmejno mobilnost in želi, da bi jih čim prej odpravili, hkrati pa se zaveda, da ima EU le omejeno pristojnost na področju davčne politike držav članic;

Pobuda 19

70. meni, da bi bilo treba preučiti ovire v okviru pogodbenega prava;
71. poziva Komisijo, naj na ustrezen način prek obstoječih struktur vključi socialne partnerje;

Pobuda 20

72. poudarja, da pomenijo nevezdržni sistemi prvega stebra veliko tveganje za nacionalne proračune;
73. poudarja, da je pomembno uporabljati enotno metodologijo za izračun dolgoročne vzdržnosti javnih financ in deleža pokojninskih obveznosti v njih;
74. poziva države članice, med drugim na podlagi poročila o ustreznosti pokojnin za leto 2012, naj okrepijo prizadevanja za preprečevanje revščine v starosti; poudarja, da cilj strategije Evropa 2020 glede revščine in socialne izključenosti verjetno ne bo dosežen, če v zvezi s tem ne bodo sprejeti smeli ukrepi za okrepitev pokojninskih sistemov;
75. poudarja, da je za oblikovanje bolj vzdržnih in ustrežnejših pokojninskih sistemov bistvenega pomena odprava neenakosti med ženskami in moškimi; poudarja, da je treba v zvezi s tem v vseh državah članicah sprejeti okrepljene ukrepe, na primer pri spodbujanju enakega plačila, boju proti diskriminaciji na podlagi spola, podeljevanju pokojninskih pravic za oskrbo otrok in starejših, zmanjševanju neprostovoljnega dela s krajšim delovnim časom ter izboljšanju delovnih pogojev in pogojev za upokojitev pri negotovih zaposlitvah.

IZID KONČNEGA GLASOVANJA V ODBORU

Datum sprejetja	26.2.2013
Izid končnega glasovanja	+: 44 -: 1 0: 0
Poslanci, navzoči pri končnem glasovanju	Burkhard Balz, Elena Băsescu, Jean-Paul Bisset, Sharon Bowles, Udo Bullmann, Nikolaos Huntis (Nikolaos Chountis), George Sabin Cutaş, Leonardo Domenici, Derk Jan Eppink, Diogo Feio, Markus Ferber, Elisa Ferreira, Ildikó Gáll-Pelcz, Jean-Paul Gauzès, Sven Giegold, Sylvie Goulard, Liem Hoang Ngoc, Gunnar Hökmark, Syed Kamall, Othmar Karas, Wolf Klinz, Rodi Kraca-Cagaropulu (Rodi Kratsa-Tsagaropoulou), Philippe Lamberts, Werner Langen, Astrid Lulling, Hans-Peter Martin, Arlene McCarthy, Sławomir Nitras, Ivari Padar, Alfredo Pallone, Antolín Sánchez Presedo, Olle Schmidt, Peter Simon, Theodor Dumitru Stolojan, Ivo Strejček, Sampo Terho, Marianne Thyssen, Corien Wortmann-Kool, Pablo Zalba Bidegain
Namestniki, navzoči pri končnem glasovanju	Pervenche Berès, Sari Essayah, Sophia in 't Veld, Olle Ludvigsson, Thomas Mann, Nils Torvalds, Roberts Zile
Namestniki (člen 187(2)), navzoči pri končnem glasovanju	Alejandro Cercas

2.10.2012

MNENJE ODBORA ZA NOTRANJI TRG IN VARSTVO POTROŠNIKOV

za Odbor za zaposlovanje in socialne zadeve

o agendi za ustrezne, varne in vzdržne pokojnine
(2012/2234(INI))

Pripravljaec mnenja: Sergio Gaetano Cofferati

POBUDE

Odbor za notranji trg in varstvo potrošnikov poziva Odbor za zaposlovanje in socialne zadeve kot pristojni odbor, da v svoj predlog resolucije vključi naslednje pobude:

1. ugotavlja, da je finančna in gospodarska kriza zaostрила sedanje težave glede vzdržljivosti mnogih sistemov socialne varnosti in sedanje spremembe v Evropi, med drugim staranje prebivalstva, spreminjajoče se družinske strukture ter povečano raven netipične zaposlenosti, in meni, da sta ustreznost in varnost pravic socialne varnosti odločilna elementa socialne kohezije ter da ju je mogoče zagotoviti z opredelitvijo minimalne ravni pokojnin; poudarja, da pokojninske reforme ne morejo biti ločene od reform drugih sistemov socialnega varstva;
2. meni, da je osnovni namen sistemov pokojninskega zavarovanja zagotoviti ustrezne pokojninske dohodke ter starejšim omogočiti dostojno in finančno neodvisno življenje;
3. ugotavlja, da je povečanje pričakovane življenjske dobe pozitivno, saj je neposredna posledica izboljšanja evropskih zdravstvenih sistemov in kakovosti življenja; poudarja, da imajo upokojenci dejavno vlogo v družbi in vanjo tudi prispevajo;
4. ga skrbi rastoče število starejših, zlasti žensk, ki živijo pod pragom revščine, in meni, da morajo pokojninski sistemi vsem zagotoviti primeren in dostojen življenjski standard;
5. poudarja, da lahko mala in srednja podjetja, ki so eden glavnih virov zaposlovanja in rasti v EU, bistveno prispevajo k vzdržnosti in ustreznosti pokojninskih sistemov v državah članicah;
6. meni, da bi države članice morale oceniti možnost uskladitve upokojitvene starosti s pričakovano življenjsko dobo prek prostovoljnih in prilagodljivih rešitev ter ukrepov za

spodbujanje daljše delovne dejavnosti, kot so možnosti prejetanja delne pokojnine ob nadaljnjem opravljanju dejavnosti; poudarja, da je za podaljšanje poklicnega življenja v Evropski uniji potrebna skupna odgovornost delavcev, delodajalcev in javnega sektorja ter da bi morale biti te reforme socialno pravične, njihov vpliv na ranljive skupine skrbno ocenjen, izvedene pa bi morale biti tako, da bi se okrepili mehanizmi solidarnosti;

7. spodbuja države članice, naj upoštevajo trdne socialno-ekonomskih razloge za prekinitev politik, ki starejše delavce odvrtaajo od daljše dejavnosti na trgu dela;
8. se strinja s Komisijo, da je ob odpravi možnosti predčasnega upokojevanja treba zagotoviti, da bodo prizadete osebe lahko še naprej delale ali, če to ni mogoče, bile upravičene do minimalnega zagotovljenega dohodka poleg določb za zagotavljanje kontinuitete prispevkov za socialno varnost;
9. meni, da je treba pri vsakršni možnosti podaljšanja delovnega življenja in zvišanju upokojitvene starosti upoštevati posebne razmere tistih, ki so opravljali naporne poklice ali ki so začeli delovno dejavnost zelo zgodaj;
10. meni, da je treba izenačitev upokojitveno starosti za ženske in moške izvesti hkrati z učinkovitimi politikami za enako plačilo ter z uskladitvijo delovnega in družinskega življenja, obenem pa je treba priznati resnično vrednost dejavnosti nege, ki jo opravljajo ženske, in status nepoklicnih negovalcev; poziva Komisijo, naj načrtuje pokojninske sisteme, ki bodo najbolje upoštevali vidik spola pri pokojninah ter obravnavale razlike med pokojninami moških in žensk;
11. meni, da utegnejo zaradi bohotenja nestandardnih pogodb in posledične razširjenosti poklicnih poti z nestabilnimi in negotovimi oblikami zaposlitve pri zadevnih delavcih nastajati vrzeli pri prispevkih za socialno varnost s pomembnimi in nevarnimi posledicami za upravičenost do prejemkov;
12. meni, da so potrebni odločnejši ukrepi za preprečevanje in kaznovanje utaje prispevkov, ki bi utegnili ogroziti primernost in trajnost pokojninskih sistemov in ki povzročajo diskriminacijo med delavci in med podjetji ter povečuje nepošteno konkurenco;
13. poudarja, da je treba zaščititi varčevalce za pokojnino pred stečajem pokojninskega sklada;
14. meni, da bo zaradi demografskih sprememb in povečanih javnoproračunskih omejitev ustreznost pokojninskih sistemov treba zagotoviti s krepitvijo prvega javnega stebra, izboljšanjem in razširitvijo dodatnih oblik poklicnega pokojninskega zavarovanja, poleg tega pa tudi s spodbujanjem uporabe zasebnih sistemov pokojninskega zavarovanja, da se zagotovijo dostopnost, prenosljivost in varnost;
15. meni, da so potrebne močne spodbude, s katerimi bi spodbudili dolgoročne naložbe pokojninskih skladov v trajnostne, nizkoogljične in socialno vključujoče dejavnosti ter preprečili kratkoročne in preveč tvegane naložbe;
16. poudarja, da je pomembno, da nacionalni sistemi pokojninskega zavarovanja držav članic izkazujejo trajno odpornost v interesu finančne stabilnosti Evropske unije, in da so članice

evroobmočja povezane tako, da bi njihove pokojninske obveznosti lahko imele tudi čezmejni učinek;

17. meni, da je mobilnost dela na enotnem trgu bistvena za rast; opozarja, kako pomembna je prenosljivost pokojnin med državami članicami EU, pri čemer so še vedno velike ovire, to pa državljanke odvrta od uveljavljanja pravice do prostega gibanja; se mu zdi nujno javnosti zagotoviti boljše informacije o prenosljivosti pokojninskih pravic in ustvariti pogoje za varstvo in dosego polne prenosljivosti vseh pokojninskih pravic, tudi tistih, ki izhajajo iz dopolnilnih in dodatnih pokojnin; meni, da je v ta namen treba raziskati vsa možna sredstva, zlasti pa za obnovitev priprave direktive o polni prenosljivosti pokojninskih pravic; poudarja tudi, da bi morala biti prenosljivost zagotovljena tudi za prispevke, plačane v poklicne sklade v obdobju, ki je dovolj dolgo, da bi zagotavljalo pravice v skladu s pogodbenimi pogoji, povezanimi s takimi pokojninskimi skladi;
18. zato se mu zdi primerno, da Komisija čim prej preuči, kako bi mogli rešiti fiskalne in zavarovalne probleme pri prenašanju pokojnin in kako bi lahko oblikovali sistem, ki bi omogočal neposredno pridobivanje informacij o pokojninskih pravicah, zbranih v državah članicah EU;
19. meni, da bi bilo primerno pregledati direktivo o dejavnostih in nadzoru institucij za poklicno pokojninsko zavarovanje (direktiva IORP), da bi države članice učinkovito izvrševale zahteve direktive; meni, da bi si bilo treba pri pregledu prizadevati za spodbujanje čezmejne dejavnosti poklicnih pokojninskih skladov na enotnem trgu, zagotoviti ustrezen finančni nadzor, povečati raven varnosti, preglednosti in informacij za upravičence ter posodobiti zahteve po kapitalu in solventnosti; meni tudi, da bi bilo treba pri pregledu upoštevati velike razlike med pokojninskimi in zavarovalniškimi skladi ter morebitno odgovornost družb in obstoječe varnostne mehanizme; meni, da je treba predloge o poklicnih pokojninskih sistemih v celoti oceniti z vidika učinka, zlasti zaradi količinske opredelitve dodatnih stroškov, ki bi lahko nastali, in škode za ustreznost pokojninskih določb;
20. meni, da je preglednost zasebnih pokojninskih sistemov še vedno neustrezna; meni, da je treba zagotoviti, da bodo imeli delavci dostop do zanesljivih in popolnih informacij v zvezi s svojimi pokojninskimi pravicami – zlasti v zvezi s pričakovanimi pokojninami, prisotnimi tveganji in vsemi dejanskimi stroški – zlasti tistimi, povezanimi s čezmejnimi dejavnostmi in mobilnostjo (vključno z drugimi in tretjim stebrom); poziva Komisijo, naj podrobneje razišče to vprašanje in po potrebi določi strožja pravila na tem področju;
21. meni, da morajo osebna prostovoljna pokojninska zavarovanja zagotavljati zanesljiv in varen donos, o katerem mora biti upravičenec obveščen na primeren in pregleden način; v ta namen morajo skladi izpolnjevati stroge zahteve o minimalnem kapitalu in kapitalizaciji ter poslovati pretežno z dolgoročnimi naložbami z majhnim tveganjem;
22. meni, da bi bilo treba v Evropski uniji uskladiti bonitetni nadzor, da bi se zoperstavili tveganju tekmovanja v zniževanju, ko bi si države članice prizadevale ponuditi čim bolj popustljive zahteve glede solventnosti;
23. poziva države članice, naj glede pokojnin v Evropski uniji sprejmejo pristop zgledov najboljše prakse.

IZID KONČNEGA GLASOVANJA V ODBORU

Datum sprejetja	10.7.2012
Izid končnega glasovanja	+: 28 -: 1 0: 4
Poslanci, navzoči pri končnem glasovanju	Pablo Arias Echeverría, Adam Bielan, Cristian Silviu Buşoi, Sergio Gaetano Cofferati, Birgit Collin-Langen, Lara Comi, Anna Maria Corazza Bildt, António Fernando Correia de Campos, Cornelis de Jong, Jürgen Creutzmann, Vicente Miguel Garcés Ramón, Evelyne Gebhardt, Louis Grech, Philippe Juvin, Sandra Kalniete, Edvard Kožušník, Toine Manders, Hans-Peter Mayer, Sirpa Pietikäinen, Phil Prendergast, Mitro Repo, Robert Rochefort, Heide Rühle, Christel Schaldemose, Andreas Schwab, Catherine Stihler, Emilie Turunen, Barbara Weiler
Namestniki, navzoči pri končnem glasovanju	Raffaele Baldassarre, María Irigoyen Pérez, Emma McClarkin, Sabine Verheyen, Anja Weisgerber

20.2.2013

MNENJE ODBORA ZA PRAVICE ŽENSK IN ENAKOST SPOLOV

za Odbor za zaposlovanje in socialne zadeve

o Agendi za ustrezne, varne in vzdržne pokojnine
(2012/2234(INI))

Pripravljalnica mnenja: Regina Bastos

POBUDE

Odbor za pravice žensk in enakost spolov poziva Odbor za zaposlovanje in socialne zadeve kot pristojni odbor, da v svoj predlog resolucije vključi naslednje pobude:

- A. ker je treba oceniti učinke staranja prebivalstva na vzdržnost javnih financ; ker bi morale biti prihodnjim generacijam omogočeno, da izkoristijo ustrezne pokojninske sisteme;
- B. ker so pokojninski sistemi pomembni vlagatelji v gospodarsko rast EU in pomembno prispevajo k doseganju cilja strategije Evropa 2020, in sicer 75-odstotne zaposlenosti moških in žensk v starostni skupini od 20 do 64 let in socialno vključujoče družbe;
- C. ker so trenutno v Evropi pokojninske sheme prepogosto obravnavane zgolj kot breme za javne finance, ne pa kot bistven instrument za boj proti revščini v starosti in prerazporeditev v življenjskem obdobju posameznika in v družbi;
- D. ker so pokojnine glavni vir dohodkov starejših Evropejcev in ker se jim z njimi želi zagotoviti dostojen življenjski standard in finančno neodvisnost; ker kljub temu v Uniji živi pod pragom revščine 22 % žensk, starih več kot 75 let, in ženske predstavljajo večino prebivalstva, starega nad 75 let;
- E. ker ženske pogosteje kot moški prekinejo poklicno pot ali delajo s skrajšanim delovnim časom, da bi skrbele za otroke in ostarele, odvisne ali bolne člane družine, zaradi česar se odločajo za delo s krajšim delovnim časom ali slabše plačano zaposlitev, kar je redkeje opaziti pri moških, in ker se ta obdobja ne upoštevajo ali samo delno upoštevajo pri izračunu pokojninskih pravic, zato imajo ženske pogosto manjšo pokojnino in so bolj izpostavljene tveganju revščine;
- F. ker so ženske nesorazmerno zastopane na trgu prožnega dela in dela s krajšim delovnim

časom;

- G. ker je med delavci na črno zelo velik delež žensk, ki v glavnem opravljajo delo v gospodinjstvu in oskrbi vzdrževanih oseb;
- H. ker so ženske prekomerno zastopane na najnižjih delovnih mestih in položajih, kar zadeva usposobljenost, plačilo, nagrajevanje in ugled, zato je tudi njihova zaposlitvena negotovost precej večja kot pri moških, plačane pa so slabše od njih;
- I. ker ženske težje usklajujejo družinsko in delovno življenje, saj družinske odgovornosti niso vedno pravično porazdeljene in ponavadi ženske skrbijo za otroke in druge vzdrževane družinske člane;
- J. ker lahko razlike med moškimi in ženskami pri zaposlitvi, plači, prispevkih, prekinitvi poklicne poti, delu na črno, negotovosti zaposlitve in delu s krajšim delovnim časom zaradi družinskih obveznosti močno vplivajo na višino pokojnin, do katerih so ženske upravičene;
- K. ker bo negativni vpliv evropske gospodarske in finančne krize na plače in delovna mesta v prihodnje povečal nevarnost revščine pri starejših;
- L. ker študija „Women living alone – an update“, ki jo je naročil Odbor Evropskega parlamenta za pravice žensk in enakost spolov, kaže na posredna tveganja nekaterih obstoječih pokojninskih ureditev za poslabšanje neravnovesij med spoloma, zlasti za ženske, ki živijo same;
- M. ker delovni dokument OECD št 116: „Cooking, Caring and Volunteering: Unpaid Work Around the World“ (Veerle Miranda) osvetli pomen neplačanega dela, ki ga nacionalne pokojninske sheme še ne priznavajo,
- N. ker je v EU stopnja zaposlenosti oseb med starostjo 55 in 64 let le 47,4 %, žensk pa le 40,2 %; ker v nekaterih državah EU osebe, stare 55 let ali več, zasedejo samo 2 % prostih delovnih mest; ker tako nizke stopnje zaposlenosti povzročajo znotrajgeneracijsko pokojninsko vrzel med moškimi in ženskami in medgeneracijsko vrzel, ki povzroča precejšnja finančna nesorazmerja med generacijami;
- O. ker predvideni učinek pokojninskih reform ponavadi temelji na profilu moškega s povprečno plačo, ki je zaposlen za polni delovni čas in ima polno delovno dobo; ker aktuarske tabele glede na spol negativno vplivajo na izračun pokojnin za ženske in jim dajejo nižjo nadomestitveno stopnjo;
- P. ker imajo ženske pogosto slabše plačano zaposlitev in manj prožnosti na trgu dela, zlasti po 50. letu starosti, zaradi česar težje varčujejo za pokojninsko shemo;
- 1. poudarja, da je v več državah članicah potrebna reforma pokojninskih sistemov, da se bodo sposobna soočiti z demografskimi spremembami in spremembami na trgu dela; poudarja, da morajo biti reforme socialno pravične in krepi mehanizme solidarnosti in enakost med spoloma; poudarja, da bi morale reforme vključevati socialne partnerje in ustrezne zainteresirane strani in da bi bilo treba državljanke primerno obvestiti o reformah;

2. poudarja, da bi morale države članice podpirati raziskave o učinku različnih indeksacijskih formul za izračun pokojnine na tveganje revščine v starosti in pri tem upoštevati vidik spola; poziva države članice, naj posebej upoštevajo razvoj potreb, ki pridejo s staranjem, npr. dolgoročno oskrbo, da bodo starejšim, zlasti ženskam, omogočile prejemanje ustrezne pokojnine in dostojno življenje;
3. poudarja, da je pokojninska politika ključna sestavina socialne politike in da so pokojnine mehanizem neposredne finančne solidarnosti med generacijami in naložba v prihodnost;
4. poudarja, da je oblikovanje pokojninskih sistemov v pristojnosti držav članice, hkrati pa poudarja koristi celovitega in usklajenega pristopa na evropski ravni;
5. poziva Komisijo in države članice, naj zagotovijo, da se bo načelo enakosti med ženskami in moškimi dosledno upoštevalo v shemah pokojninskega zavarovanja in zlasti, da poklicne pokojninske sheme ne bodo diskriminirale žensk in krepile obstoječih vzorcev, ki ženske že sedaj postavljajo v slabši položaj glede nadomestil in prispevkov;
6. poziva Komisijo in države članice EU, naj oblikujejo celovite ocene učinka vseh reform socialne varnosti, predvsem pokojninskih sistemov, ki bi utegnili negativno vplivati na zaposlovanje žensk in njihove pokojninske pravice, kot je zmanjšanje števila institucij za dnevno varstvo in oskrbo starejših, poslabšanje na področju pokojninske politike itd.;
7. poudarja, da morajo države članice sprejeti ukrepe, s katerimi bodo odpravile razlike v plačilu in dohodkih med moškimi in ženskami za enako delo in razlike pri njihovem dostopu do vodilnih položajev, pa tudi neenakosti na trgu dela, ki prav tako vplivajo na pokojnine in povzročajo, da moški prejemajo veliko višje pokojnine kot ženske; spodbuja Komisijo, naj opravi preglede obstoječe zakonodaje; ugotavlja, da je kljub neštetim kampanjam, ciljem in ukrepom v zadnjih letih razkorak v plačah med spoloma še vedno velik;
8. poudarja, da je nujno treba sprejeti ukrepe za odpravo razlik v plačah med moškimi in ženskami v zasebnem sektorju, ki so v večini držav članic posebno zaskrbljujoče;
9. poziva države članice, naj spodbujajo prožnost pri upokojitveni dobi, pri tem pa naj upoštevajo vidik spola in zagotovijo minimalno pokojnino;
10. poudarja, da če pokojninske ureditve držav članic ne upoštevajo posebnosti žensk, ki živijo same, ali spolov na splošno, so ženske posredno diskriminirane in izpostavljene večjemu tveganju revščine;
11. opozarja, da prilagodljivi delovni čas in delo s krajšim delovnim časom resda omogočata uskladitev osebnega, družinskega in delovnega življenja, zlasti za ženske, a hkrati pomenita manjšo plačo in manjšo prihodnjo pokojnino; poudarja, da se velika večina nizkih plač in skoraj vse zelo nizke plače izplačujejo za delo s krajšim delovnim časom, pri čemer je približno 80 % revnih zaposlenih žensk;
12. poudarja, da je treba zmanjšati razlike v plačilu med ženskami in moškimi, ki pri enakih sposobnostih in enaki zaposlitvi vodijo v nižji dohodek žensk in višjo raven revščine med njimi, ko so upokojene ali vdove;

13. priznava, da je treba upokojitveno starost žensk in moških prilagoditi daljši življenjski dobi, izboljšati dostop do vseživljenjskega učenja, bolje uskladiti poklicno, družinsko in zasebno življenje ter spodbujati aktivno staranje;
14. poziva Komisijo in države članice, naj pri pokojninah sprejmejo vseživljenjski pristop in upoštevajo celoten razpon delovnega življenja posameznika, vključno s prekinitvami in spremembami poklicne poti, kar bi odražalo socialno in gospodarsko korist neplačanega opravljanja dejavnosti nege in sodobnih sistemov dela;
15. poudarja, da je treba izenačiti upokojitveno starost za moške in ženske in povečati zaposljivost starejših žensk in moških, da ostanejo na trgu dela, in tako občutno prispevati k stopnji zaposlenosti starejših delavcev;
16. poudarja, da daljša obdobja brezposelnosti v primeru zaposlitve s krajšim delovnim časom, nižje plače in nižje povprečje ur dela pri ženskah resno vplivajo na njihove dohodke, prispevke za socialno varnost in nenazadnje na dolgi rok tudi njihove pokojnine;
17. poudarja, da daljša življenjska doba žensk ne sme biti razlog za diskriminacijo pri izračunu pokojninskih pravic;
18. pozdravlja pobudo Komisije za spodbujanje razvoja dodatnega pokojninskega varčevanja, s čimer bi se povečali dohodki upokojenih;
19. poudarja, da bi moral biti prvi steber še naprej glavni vir pokojnin in da mora Komisija sprejeti ukrepe, s katerimi bo zagotovila, da bosta drugi in tretji steber dostopnejša in preglednejša za ženske, ki imajo danes manj možnosti kot moški za dodatno pokojninsko varčevanje;
20. poziva države članice, naj spoštujejo in izvajajo zakonodajo o pravicah do porodniškega dopusta, da ženske ne bodo prikrajšane v smislu pokojnine zato, ker so bile v delovnem življenju matere;
21. poudarja, da je treba spodbujati države članice k boljšemu obveščanju državljanov, da bodo lahko preiščljeno načrtovali svojo upokojitvev;
22. spodbuja države članice, naj obdobje, v katerem morajo ženske ali moški skrbeti za otroke ali druge vzdrževane družinske člane, ter gospodinjiti, upoštevajo kot obdobje zavarovanja, ki jim daje pravico do pokojnine in se upošteva pri njenem izračunu;
23. meni, da je individualizacija pokojninskih pravic potrebna z vidika enakosti med spoloma in da je tudi treba zagotoviti varnost številnih starejših žensk, ki so zdaj odvisne od vdovske pokojnine in drugih izpeljanih pravic;
24. poudarja, da so socialna politika in storitve socialnega varstva za varstvo otrok ter oskrbo starejših in drugih vzdrževanih oseb bistvene, da se ženskam zagotovijo enake možnosti kot moškim za opravljanje plačanega dela, ki je usklajeno z njihovim družinskim in osebnim življenjem in jim omogoča, da si pridobijo zadostne pokojninske pravice za dostojno pokojnino v starosti;

25. poudarja, da je treba spodbujati države članice, da bodo v sistemih socialne varnosti in pri upokojevanju priznale čas, ki ga predvsem ženske posvetijo oskrbi vzdrževanih oseb in njihovi pomoči;
26. poziva države članice in Komisijo, naj predlagajo nove rešitve, s katerimi bodo zagotovile, da bo neformalno, a ne nezakonito delo ekonomsko ovrednoteno in se bo upoštevalo pri določanju pokojninskih pravic;
27. pozdravlja pobudo v beli knjigi za oblikovanje kreditov za oskrbo vzdrževanih oseb, kar pomeni, da bi se pri izračunu pokojninskih pravic upoštevala obdobja, v katerih ženske in moški skrbijo za te osebe, kot to že velja v nekaterih državah članicah.
28. poziva, naj se sodelovanje in angažiranost žensk pri upravljanju združenj za otroke, invalide ali vzdrževane osebe upošteva pri priznavanju njihovih pridobljenih izkušenj in tako preprečiti, da bi prekinile poklicno pot, kar bi neugodno vplivalo na višino njihove prihodnje pokojnine;
29. poziva, da države članice po potrebi ponovno preučijo sisteme socialnega varstva, da bi se izognile znatnim razlikam v višini pokojnin moških in žensk, in razmisliti o uvedbi korekcijskih faktorjev, ki bodo upoštevali neplačevanje prispevkov zaradi nestalnih oblik zaposlitve;
30. ponovno opozarja, da se je treba boriti proti spolnim stereotipom, ki delu, ki ga opravljajo ženske, tradicionalno namenjajo drugotno vlogo, zato je tudi slabše plačano;
31. poziva države članice, naj zagotovijo dostopne in kakovostne storitve varstva otrok in oskrbe vzdrževanih oseb.

IZID KONČNEGA GLASOVANJA V ODBORU

Datum sprejetja	19.2.2013
Izid končnega glasovanja	+: 30 -: 2 0: 0
Poslanci, navzoči pri končnem glasovanju	Regina Bastos, Edit Bauer, Andrea Češková, Marije Cornelissen, Tadeusz Cymański, Iratxe García Pérez, Zita Gurmai, Mikael Gustafsson, Mary Honeyball, Sophia in 't Veld, Teresa Jiménez-Becerril Barrio, Silvana Koch-Mehrin, Constance Le Grip, Astrid Lulling, Ulrike Lunacek, Elisabeth Morin-Chartier, Krisztina Morvai, Siiri Oviir, Joanna Senyszyn, Joanna Katarzyna Skrzydlewska, Marc Tarabella, Britta Thomsen, Anna Záborská, Inês Cristina Zuber
Namestniki, navzoči pri končnem glasovanju	Izaskun Bilbao Barandica, Minodora Cliveti, Silvia Costa, Anne Delvaux, Mariya Gabriel, Nicole Kiil-Nielsen, Doris Pack, Licia Ronzulli, Angelika Werthmann

IZID KONČNEGA GLASOVANJA V ODBORU

Datum sprejetja	21.3.2013
Izid končnega glasovanja	+: 32 -: 4 0: 6
Poslanci, navzoči pri končnem glasovanju	Regina Bastos, Edit Bauer, Heinz K. Becker, Jean-Luc Bennahmias, Phil Bennion, Pervenche Berès, Vilija Blinkevičiūtė, Philippe Boulland, Alejandro Cercas, Ole Christensen, Derek Roland Clark, Minodora Cliveti, Marije Cornelissen, Emer Costello, Andrea Cozzolino, Frédéric Daerden, Karima Delli, Richard Falbr, Thomas Händel, Marian Harkin, Danuta Jazłowiecka, Ádám Kósa, Jean Lambert, Patrick Le Hyaric, Verónica Lope Fontagné, Olle Ludvigsson, Thomas Mann, Elisabeth Morin-Chartier, Csaba Öry, Siiri Oviir, Silvana Rapti (Sylvana Rapti), Licia Ronzulli, Elisabeth Schroedter, Jutta Steinruck
Namestniki, navzoči pri končnem glasovanju	Georges Bach, Jürgen Creutzmann, Philippe De Backer, Sergio Gutiérrez Prieto, Anthea McIntyre, Ria Oomen-Ruijten, Csaba Sógor
Namestniki (člen 187(2)), navzoči pri končnem glasovanju	Wim van de Camp